

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKO

Anej Lekše

Avtomatizacija delavniškega dnevnika

DIPLOMSKO DELO

VISOKOŠOLSKI STROKOVNI ŠTUDIJSKI PROGRAM
PRVE STOPNJE
RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKA

MENTOR: dr. Andrej Brodnik

Ljubljana, 2020

COPYRIGHT. Rezultati diplomske naloge so intelektualna lastnina avtorja in Fakultete za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani. Za objavo in koriščenje rezultatov diplomske naloge je potrebno pisno privoljenje avtorja, Fakultete za računalništvo in informatiko ter mentorja.

Besedilo je oblikovano z urejevalnikom besedil L^AT_EX.

Fakulteta za računalništvo in informatiko izdaja naslednjo nalogu:

Tematika naloge:

Preveri, ali so glasovni pomočniki v trenutnem stanju primerni za pomoč pri pisanju delavniških dnevnikov. Seznani se z obstoječimi programskimi rešitvami in jih analiziraj. Po analizi področja se loti izdelave svojega sistema za pisanje delavniških dnevnikov, ki vključuje glasovnega pomočnika.

Na tem mestu zapišite, komu se zahvaljujete za izdelavo diplomske naloge. Pazite, da ne boste koga pozabili. Utegnil vam bo zameriti. Temu se da izogniti tako, da celotno zahvalo izpustite.

Kavi. Hvala.

Kazalo

Povzetek

Abstract

1	Uvod	1
1.1	Opis domene raziskave	1
1.2	Struktura diplomske naloge	2
2	Pregled problema in rešitve	3
2.1	Problem	3
2.2	Obstoječe rešitve	5
3	Načrtovanje in razvoj sistema za pisanje opisov tehnoloških postopkov	11
3.1	Definicija funkcionalnosti	11
3.2	Načrt sistema za sestavljanje opisov tehnoloških postopkov . .	15
3.3	Uporabljene tehnologije	17
3.4	Strežnik	20
3.5	Implementacija Alexa „Skill-a“	37
3.6	Implementacija mobilne aplikacije	44
3.7	Testiranje sistema OpenReport	56
3.8	Evalvacija funkcionalnosti	59
4	Zaključek	61

Seznam uporabljenih kratic

kratica	angleško	slovensko
API	Application Programming Interface	vmesnik za programiranje aplikacije
AWS	Amazon Web Services	Amazonove spletne storitve
FIFO	First In First Out	Prvi not, prvi ven
HTML	HyperText Markup Language	Označitveni jezik za hipertekst
HTTP	HyperText Transfer Protocol	Protokol za prenos hiperteksta
HTTPS	HyperText Transfer Protocol Secure	Protokol za prenos hiperteksta, varna različica?
IP	Internet Protocol	Internetni protokol
JSON	JavaScript Object Notation	JavaScript zapis objektov
JWT	JSON Web Token	JSON spletni žeton
LIMS	Laboratory Information Management System	laboratorijski sistem za uporavljanje informacij
MIT	Massachusetts Institute of Technology	Tehnološki inštitut Massachussettsa
MVVM	Model View View-Model	Model Pogled Pogled-Model
NLU	Natural Language Understanding	Razumevanje naravnega govora
SQS	Simple Queue Service	preprosta vrstna storitev
UI	User Interface	uporabniški vmesnik
URL	Universal Resource Locator	Univerzalni lokator virov
VUI	Voice User Interface	glasovni uporabniški vmesnik
XAML	Extensible Application Markup Language	razširljiv aplikacijski označitveni? jezik

Povzetek

Naslov: Avtomatizacija delavníškega dnevnika

Avtor: Anej Lekše

Diplomsko delo obravnava področje vpeljave komercialno dostopnih glasovnih pomočnikov v programske rešitve kot sredstvo za pohitritev uporabe. V nalogi raziščemo, kako v računalniški sistem vpeljemo glasovnega pomočnika in vpliv glasovnega pomočnika na uporabo sistema. Cilj je implementirati in preizkusiti računalniški sistem z glasovnim pomočnikom, s pomočjo katerega lahko narekujemo zapiske med delom. Te zapiske pa lahko naknadno urejamo s pomočjo mobilne aplikacije. Uporabili smo Amazon Alexa zaradi enostavne izdelave lastnih programov (t.i. „Skill-ov“). Ugotovili smo, da Amazon Alexa ni bila zmožna razpozнатi izgovorjenih stavkov z veliko variirajočimi besedami. Uspešna je bila pri razpoznavanju stavkov, ki so se v večini ali v celoti ujemali z naučenim razpoznavnim modelom. Kljub temu je čas, ki je potreben, da Alexa razpozna prejet glasovni ukaz prepočasen, da bi bil sistem učinkovit.

Ključne besede: mobilni razvoj, glasovni pomočniki, razpoznava glasu, informacijski sistemi.

Abstract

Title: Workshop report automatization

Author: Anej Lekše

This thesis deals with the process of incorporating a commercially available voice assistant into a software solution as a means of optimizing the workflow. The goal of thesis was implementing and testing a system with a voice assistant that could be used to write workshop report steps during work. These notes can then be edited with a mobile application. We have used Amazon Alexa, as it offers simple programming with Alexa Skills. We discovered that Amazon Alexa was unsuitable for literal dictation of longer, largely varying text. It was successful at recognising phrases that fully or mostly matched its learned model. Regardless, Alexa's ability to process custom voice commands, at the time of this research, was too slow to be deemed efficient.

Keywords: mobile development, voice assistants, voice recognition, information systems.

Poglavlje 1

Uvod

1.1 Opis domene raziskave

Diplomsko delo obravnava področje vpeljave glasovnih pomočnikov v programske rešitve kot sredstvo za izboljšanje učinkovitosti dela.

Za področje, ki ga želimo izboljšati, smo si izbrali pisanje delavniškega dnevnika ali opisa tehnološkega postopka. Kljub temu se bo naš sistem, z manjšimi spremembami, lahko uporabil tudi za pisanje drugačnih vrst poročil in navodil. Med te spadajo na primer kuharski recepti, laboratorijski dnevniki, itd.

Opis tehnološkega postopka ali delavniški dnevnik je dokument, ki po korakih predstavi postopek izdelave izdelka. Delavniški dnevniki imajo lahko definirane tudi kontrolne postopke za izdelek, orodje, ki ga rabimo za izdelavo, in seznam možnih nevarnosti pri delu.

Delavniški dnevnik je sestavljen iz zaporedja korakov, ki si sledijo v časovnem zaporedju. Vsak korak sestavlja opis postopka in predvideno trajanje. Koraki lahko vsebujejo tudi slikovne razlage.

Opisi tehnološkega postopka se najpogosteje uporabljajo v proizvodnih obratih tovarn kot navodila in oporne točke za sestavljalce.

V sklopu diplomske naloge smo želeli izdelati specializiran sistem za pisanje delavniških dnevnikov, nato pa preveriti, ali lahko z vpeljavo glasovnega

pomočnika delo s tem sistemom pohitrimo. Ta sistem bi sestavljal glasovni pomočnik, ki bi služil za narekovanje opomb, mobilna aplikacija, preko katere bi lahko urejali zapiske in strežnik, ki bi hranił podatke.

Raziskati želimo predpostavko, da lahko z učinkovito uporabo glasovnega pomočnika zmanjšamo čas interakcije z mobilno aplikacijo.

1.2 Struktura diplomske naloge

Diplomsko delo pričenjam s predstavitvijo področja raziskave in kratko opišemo problem in možno rešitev. Postavimo si hipotezo.

Začnemo z raziskavo obstoječih rešitev za pisanje opisa tehnološkega postopka. Nato opišemo, kaj trenutne rešitve te problematike ponujajo in njihove prednosti ter slabosti.

V naslednjem poglavju se lotimo načrtovanja specializiranega sistema z glasovnim pomočnikom za pomoč pri pisanju delavnih dnevnikov. Nato se lotimo opisa tehnologij, ki smo jih pri pisanju diplome uporabili. Natančno definiramo funkcionalnosti sistema, utemeljimo odločitev za izbiro Amazon Alexe, AWS SQS, AWS Lambda in ogrodja Xamarin.

Nato predstavimo Alexa „Skill“, strežniški program in mobilno aplikacijo. Funkcionalnosti sistema testiramo in analiziramo.

V predzadnjem poglavju opišemo možnosti nadaljnega razvoja projekta.

Poglavlje 2

Pregled problema in rešitve

2.1 Problem

2.1.1 Kaj vsebuje delavniški dnevnik?

Delavniški dnevnik je splošen izraz za tehniški dokument, ki po korakih predstavi tehnološki postopek. V podjetju Gorenje takšne dokumente imenujejo opis tehnološkega postopka (slika 2.1).

Delavniški dnevnik sestavlja zaporedje korakov, ki si sledijo v časovnem vrstnem redu. Vsak korak delavniškega dnevnika sestavlja opis postopka posamezne naloge v procesu in njeno predvideno trajanje. Koraki lahko vsebujejo tudi slikovne razlage.

Delavniški dnevniki imajo lahko definirane tudi kontrolne postopke za izdelek, orodje, ki ga potrebujemo za izdelavo in seznam možnih nevarnosti pri delu.

Delavniški dnevniki se najpogosteje uporabljajo v proizvodnih obratih tovarn kot navodila in oporne točke za sestavljalce. Lahko se uporabljajo tudi kot učni pripomoček za spremljanje napredka npr. dijakov vajencev na praksi [5].

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K
Material	Kratki tks. mat.	Delovni Postopek	Kratki tekst postop.	Osnovna koef.	Stand.	Enota stand.	Stand.	Stand.	Stevilo zaposlenih
	HLADIL	OV847P 0010	Operacija planiranja	1	1 S	41.9	0	0	0
	HLADIL	OV847A 0020	sestavljalec2- trojček	1	0 S	47	3	3	3
	HLADIL	OV660B 0030	kontrola ohisij	1	0 S	47	1	1	1
	HLADIL	OV660A 0040	čiščenje po puru	1	0 S	47	1	1	3
	HLADIL	OV847A 0050	sestavljalec 2	1	0 S	45	15	15	
	HLADIL	OV847A 0060	sestavljalec 1	1	0 S	45	30	30	
	HLADIL	OV847B 0070	strojnik embalirnega stroja	1	0 S	47	1	1	
	HLADIL	OV847B 0080	pregledovalec sklopov	1	0 S	47	6	6	
	HLADIL	OV847Q 0090	mehanik gospodinjskih aparatov	1	0 S	47	3	3	
	HLADIL	OV847B 0100	varilec gasflux, lak popravilo (1.5)	1	0 S	47	3	2	
	HLADIL	OV847S 0110	operacija brez delavca	1	27 S	47	0	0	
	HLADIL	OV847S 0120	vakuum krog	1	22 S	47	0	0	
	HLADIL	OV847S 0130	100% kontrola	1	19 S	47	0	0	
	HLADIL	OV847S 0140	povezava montaža - opremljanje	1	6 S	47	0	0	
	HLADIL	OV847A 0150	Vijačenje nosilca predala	1	0 S	47	1	1	
	HLADIL	OV847A 0160	Vstavljanje ventilatorja	1	0 S	47	1	1	
	HLADIL	OV847A 0170	Sestava profilov	1	0 S	47	1	1	
	HLADIL	OV847A 0180	Odstranjevanje folije	1	0 S	47	2	2	
	HLADIL	OV847P 0190	Sestava steklene police	1	0 S	19.7	1	4.1	
	HLADIL	OV847A 0200	Feniranje buširke	1	0 S	22.32	1	1	
	CELICA	OV784P 0010	Linija za navijanje uparjal - planira	1	1 S	140	0	0	
	CELICA	OV784S 0020	navijanje	1	1 S	140	0	0	
	CELICA	OV784O 0030	Pripraviti celico, naviti cev	1	0 S	140	1	1	
	CELICA	OV784A 0040	Spojiti celico in CPU	1	0 S	136	1	1	
	CELICA	OV784A 0050	He detekcija	1	0 S	140	1	1	

Slika 2.1: V tabelo izvožen opis tehnološkega postopka za izdelavo hladilnika

// vir je gorenjee??

2.1.2 Definicija problematike

V tej diplomski nalogi raziščemo možne metode izdelave delavníškega dnevnika oz. opisa tehnološkega postopka. Raziskati želimo prednosti in slabosti trenutnih metod sestavljanja teh dokumentov. V naslednji fazi raziskave želimo izdelati specializiran sistem za sestavljanje opisov tehnoloških postopkov. Raziskati želimo vpeljavo glasovnega pomočnika v sistem za sestavljanje delavníških dnevnikov in kako uporaba glasovnega pomočnika vpliva na uporabnost takega sistema.

Izhajajoč iz navedenega opredeljujemo problematiko diplomskega dela: zasnuj in implementiraj sistem za sestavljanje delavníških dnevnikov, vanj vpelji glasovnega pomočnika in sistem preizkusи.

2.2 Obstojče rešitve

2.2.1 Pisanje na papir

Najstarejša metoda za izdelavo takšnega dokumenta je zapis na list papirja (slika 2.2).

Opis tehnološkega postopka		
Naslov:	ČIŠČENJE TIPKOVNICE	
Opis:	ČIŠČENJE MEHANSKE TIPKOVNICE	
Nevarnosti:	/	
Korak	Opombe	Trajanje
PRIPRAVI DELOVNO MIZO		5 MIN
PRIPRAVI TIPKOVNICO		1 MIN
ODSTRANI POKROVE TIPK	ORODJE JE PRILOŽENO V ŠKATLI	10 MIN
POKROVE TIPK NAMOČI V MILNICO	PUSTI VSAJ 10 MIN	minimalno 10 MIN
OBRISI POKROVE TIPK DO POVSEM SUHEGA		30 MIN
DAJ POKROVE TIPK NAZAJ NATPK.		8 MIN

Slika 2.2: Opis tehnološkega postopka za čiščenje tipkovnice na papirju.

Prednosti uporabe papirja in pisala so, da pri delu izdelovalec ne potrebuje računalnika in cenovna ugodnost. Slabosti takšnega postopka so:

- omejitve glede velikosti prostora, namenjenega vsakemu koraku,
- problematično dopisovanje in urejanje obstoječih korakov,
- zahtevnejše arhiviranje od računalniških datotek,

- občutljivost papirja na fizične poškodbe (trganje, mečkanje, vnetljivost,...).

2.2.2 Pisarniški programi

Opis tehnološkega postopka lahko izdelamo v pisarniških programih, na primer Microsoft Word ali LibreOffice Writer.

Ta pristop reši nekatere slabosti uporabe papirja in pisala za pisanje opisa tehnološkega postopka. Korake lahko enostavno dodajamo in urejamo. Prav tako je možno dodajati slikovno gradivo. Pisarniški programi omogočajo izpis dokumenta na tiskalnik, če želimo imeti dokument natisnjen na papirju.

Kljud temu uporaba te metode prinese nove slabosti:

- če imamo dokument shranjen na več mestih, moramo ob spremembah zagotoviti, da se spremenijo vse shranjene različice.
- Slikovno gradivo je vezano na dokument. Ob spremembah moramo spremeniti celoten dokument, ne le slike.
- Možnost izgube ali izbrisa podatkov.

V sklopu diplomske naloge smo napisali preprost opis tehnološkega postopka (slika 2.3) s programom LibreOffice Writer [9]. Dokument brez vsebine se lahko pri naslednjem opisu uporabi kot obrazec.

Opis tehnološkega postopka

Avtor: Anej Lekše

Datum: 12. 8. 2020

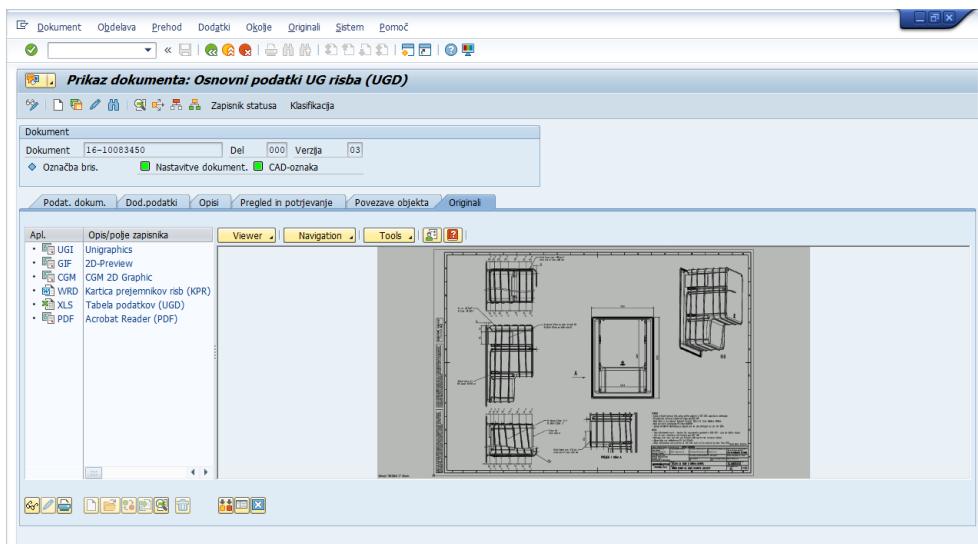
Naslov:	Čiščenje tipkovnice
Opis:	Čiščenje mehanske tipkovnice
Nevarnosti:	Ni nevarnosti

Korak	Opombe	Trajanje
Pripravi delovno mizo in tipkovnico		5 min
Odstrani pokrove tipk	Uporabi orodje, ki je bilo priloženo ob tipkovnici	10 min
Pokrove tipk namoči v milnico	Pusti v vodi vsaj 10 minut	10 min
Obriši pokrove tipk do suhega		30 min
Vstavi pokrove tipk na svoja mesta		8 min

Slika 2.3: Preprost opis tehnološkega postopka za čiščenje tipkovnice, napisan v pisarniškem programu.

2.2.3 Specializirani moduli za poslovne informacijske sisteme

Podjetja, kot so npr. Hisense Gorenje d.d. za sestavljanje delavniških dnevnikov uporabljam specializirane module za lastne informacijske sisteme. Primer je prikazan modul za informacijski sistem SAP (na sliki 2.4).

Slika 2.4: Prikazan korak opisa tehnološkega postopka s programom SAP.

Do tega opisa tehnološkega postopka se lahko dostopa iz računalnikov na delovnih mestih, kjer se izvajajo koraki, opisani v dokumentu. Opis tehnološkega postopka v sistemu SAP sestavlja:

- podatki o izdelku,
- dodatne opombe,
- opisi korakov,
- definicija kontrolnih postopkov in pregleda,
- CAD izris izdelka.

Specializiran informacijski sistem, kot je SAP, je tesno povezan s proizvodno linijo in prilagodljiv za potrebe proizvodnega obrata, ki ga uporablja. Pri sistemu SAP se podatki primarno hranijo na osrednjem strežniku, varnostna kopija pa se inkrementalno dela na geografsko ločen rezervni strežnik. Glavne slabosti takšnega sistema so:

- potrebna proizvodna infrastruktura, ki jo sistem rabi za optimalen izkoristek in

- cena, ki je potrebna za implementacijo takega sistema v proizvodno linijo.

Poglavlje 3

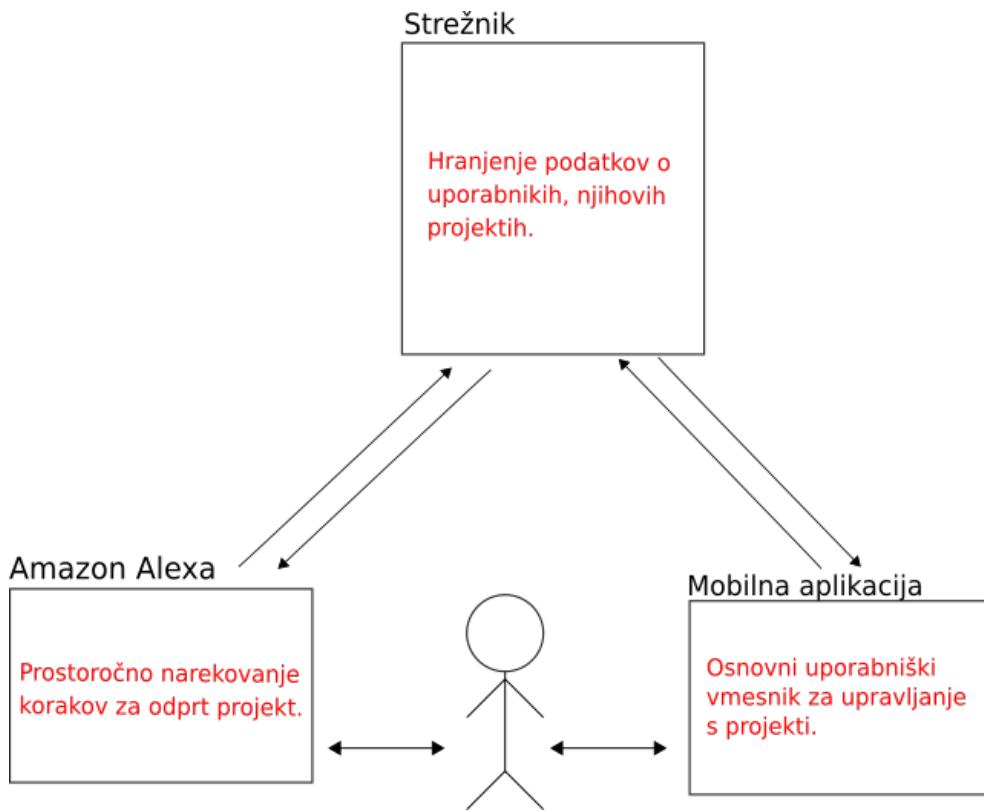
Načrtovanje in razvoj sistema za pisanje opisov tehnoloških postopkov

3.1 Definicija funkcionalnosti

Sistem, ki smo ga v sklopu diplomske naloge implementirali (na sliki 3.1), uporabniku omogoča vodenje svojih delavniških dnevnikov (v nadaljevanju imenovanih *projektov*). Vsak projekt ima zbirko *korakov*. Korak opisuje posmezno dejavnost tehnološkega postopka, ki ga želimo zabeležiti z delavniškim dnevnikom.

Implementiran sistem sestavlja:

- mobilna aplikacija,
- glasovni pomočnik in
- strežnik.

Slika 3.1: Preprost načrt sistema

Osnovni uporabniški vmesnik sistema je mobilna aplikacija. Preko nje se uporabnik v sistem prijavi s svojim uporabniškim računom, ustvarja in odpira delavniške dnevnike.

Delavniški dnevnik oz. projekt sestavljajo naslov, opis dela, opis možnih nevarnosti in seznam korakov postopka.

V odprt projekt lahko uporabnik doda seznam korakov, ki opisujejo potek dela. Korak sestavljajo naslov, opis in trajanje. Uporabnik lahko posname tudi slike in jih doda v odprt projekt kot korak.

Glasovnega pomočnika smo uporabili kot dodaten uporabniški vmesnik, s katerim lahko uporabnik prostoročno dodaja korake v odprt projekt.

Z njim smo želeli doseči:

- prostoročno narekovanje besedilnega koraka projekta,

- prostoročno odpiranje obrazca za dodajanje koraka v projekt in
- prostoročno odpiranje kamere na mobilni napravi.

Podatki, ki jih uporabnik vnese preko mobilne aplikacije in glasovnega pomočnika, se hranijo na strežniku.

3.1.1 Smernice razvoja sistema za sestavljanje delavniškega dnevnika

Pri načrtovanju sistema za pisanje opisov tehnoloških postopkov smo se osredotočali predvsem na nasledje točke:

- prekinitve dela, ki jih povzroči uporaba sistema morajo biti čim krajše,
- komponente sistema morajo biti enostavno zamenljive,
- uporabljeni podatki (fotografije, zapiske) se mora hrani na enem mestu,
- sistem mora biti popolnoma funkcionalen brez glasovnega pomočnika.

Sistem, ki smo ga implementirali v tej raziskavi, služi kot primer kompleksnejšega sistema, katerega uporabo bi radi pospešili z uporabo glasovnega pomočnika.

Sistem bo služil kot alternativa pisanju opisov tehnoloških postopkov s pisarniškimi programi. Sistem mora podpirati ustvarjanje novega opisa tehnološkega postopka in odpiranje ter urejanje obstoječih opisov tehnološkega postopka.

Vsek opis tehnološkega postopka mora imeti naslov, opis, opis možnih nevarnosti pri delu in seznam korakov dela.

Seznam korakov dela mora podpirati dodajanje novih korakov, urejanje obstoječih korakov, brisanje obstoječih korakov in sprememjanje vrstnega reda korakov.

3.1.2 Kaj smo želeli z glasovnim pomočnikom izboljšati?

Glasovni pomočnik v našem sistemu služi kot uporabniški vmesnik za prostoročno dodajanje korakov v odprt projekt. Glasovni pomočnik je smiseln način interakcije z računalniškim sistemom v situaciji, kjer uporabnik nima prostih rok ali je fizično oddaljen od naprave.

Osnovna funkcionalnost glasovnega pomočnika je bila prostoročno narekovanje besedila koraka v projektu. Poleg narekovanja besedila korakov smo implementirali odpiranje obrazcev za dodajanje korakov v projekt in zagon kamere.

Glasovni pomočnik v našem sistemu ima naslednje vloge:

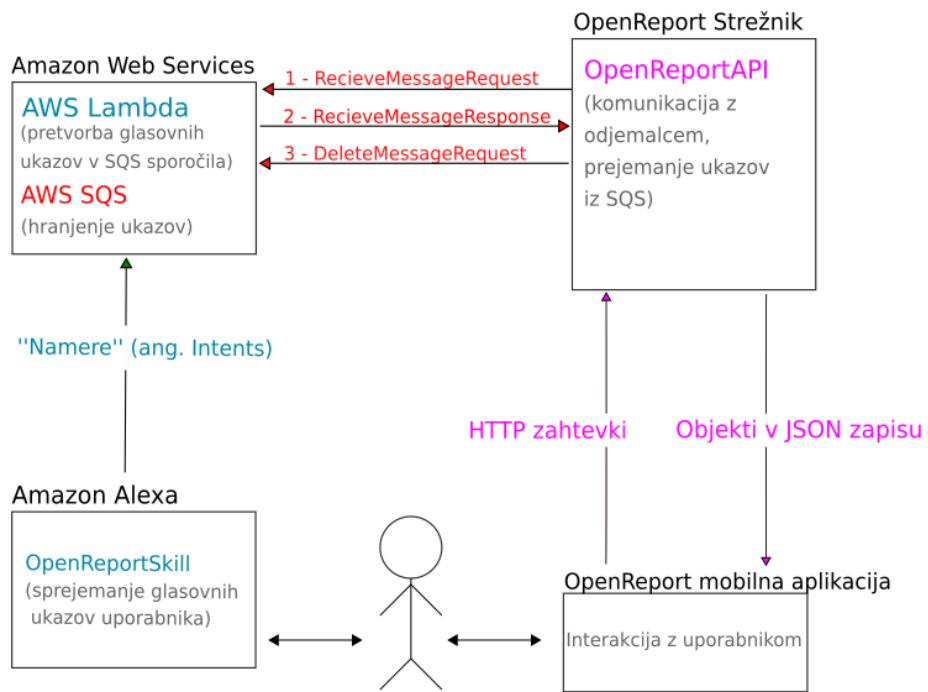
- za trenutno odprt opis tehnološkega postopka je z njim možno dodajati korake postopka,
- z njim je možno odpreti kamero ali obrazec za dodajanje koraka.

Raziskava iz leta 2018 [4] je pokazala izboljšano učinkovitost pri delu raziskovalcev v kemijskem laboratoriju, v katerega so integrirali glasovne pomočnike. Namen raziskave je bil preizkus praktične uporabnosti glasovnih pomočnikov za branje laboratorijskih postopkov in glasovno upravljanje laboratorijskih instrumentov. Pozitivni rezultati bi lahko bili ključnega pomena za slabovidne člane laboratoriijev. Kot glasovni pomočnik je bila uporabljena Amazon Alexa. Prepoznavanje govora in ukazov je bilo konsistentno in hitro, ne glede na spol uporabnika. Motnje pri razpoznavanju je povzročal večinoma ozadni hrup. Povprečna uspešnost prepoznavane ukazov je bila 95%. Raziskovalci so zabeležili tudi problem moteče kakofonije v laboratoriju, v katerem je več raziskovalcev, ki uporabljajo glasovni nadzor naprav.

3.2 Načrt sistema za sestavljanje opisov tehnoloških postopkov

Sistem za sestavljanje opisov tehnoloških postopkov smo poimenovali OpenReport. Sistem OpenReport (na sliki 3.2) sestavlja:

- strežniški program,
- mobilna aplikacija,
- glasovni pomočnik.

Slika 3.2: Visokonivojski načrt sistema

Strežnik v podatkovni bazi hrani uporabnike, opise tehnoloških postopkov in korake. Uporabnik lahko do podatkov na strežniku dostopa preko odjemalca, ki s strežnikom komunicira preko API. V našem primeru je to

mobilna aplikacija. Glasovni pomočnik smo uporabili kot dodatek k mobilni aplikaciji. Omogoča glasovno upravljanje aplikacije in narekovanje korakov. Preko mobilne aplikacije uporabnik lahko:

- opravi registracijo in prijavo,
- ustvari nov delavniški dnevnik,
- odpre obstoječe delavniške dnevниke,
- ustvarja in ureja korake delavniškega dnevnika,
- zajema slike in jih vstavlja v delavniški dnevnik,
- briše korake delavniškega dnevnika,
- ureja vrstni red korakov delavniškega dnevnika.

Za glasovnega pomočnika Amazon Alexa smo razvili „Skill“, s katerim uporabnik lahko:

- v odprto poročilo vstavi dobesedno narekovan korak,
- odpre obrazec za dodajanje novega besedilnega koraka,
- odpre kamero in obrazec za dodajanje koraka s fotografijo.

3.2.1 Zasnova aplikacije

Mobilna aplikacija bo služila kot osnoven način za interakcijo s strežnikom.

V tej diplomski nalogi preučujemo, ali je možno z vpeljavo glasovnega pomočnika v naš sistem izboljšati učinkovitost tega sistema. Da bodo rezultati raziskave čim bolj natančni, bomo dali učinkovitosti mobilne aplikacije velik poudarek. Uporabniški vmesnik bo zasnovan za čim hitrejše delo. To nam bo v zagotovilo, da uporabniški vmesnik aplikacije ni ozko grlo pri pišanju opisov tehnoloških postopkov.

3.3 Uporabljene tehnologije

3.3.1 .NET

.NET [1] je razvojna platforma, razvita s strani Microsofta. Obsega programske jezike, prevajalnike, orodja in knjižnice, ki omogočajo širok spekter primerov uporabnosti, hkrati pa se ohranja enovitost ozadne kode.

Tehnologije .NET ogrodja, ki smo jih uporabil v tej diplomski nalogi so:

- .NET Core - odprtokodna platforma za razvoj spletnih storitev,
- Xamarin - ogrodje za razvoj mobilnih aplikacij za najpogostejše mobilne operacijske sisteme (Android, iOS).

.NET smo izbrali, ker je zelo dobro integriran z Amazonovim AWS API-jem in je dobro dokumentiran.

3.3.2 Xamarin

Ogrodje Xamarin [13] je odprtokodno orodje za razvoj mobilnih aplikacij, ki ga je razvil Microsoft.

Z njim je mogoče deliti večino ozadne in ospredne kode med različnimi mobilnimi operacijskimi sistemi. Za ozadno kodo se uporablja .NET (C#), za ospredno kodo pa se uporablja XAML (Extensible Application Markup Language).

Xamarin smo izbrali, da bomo lahko strežniški program in mobilno aplikacijo programirali v enakem programskem jeziku (C#).

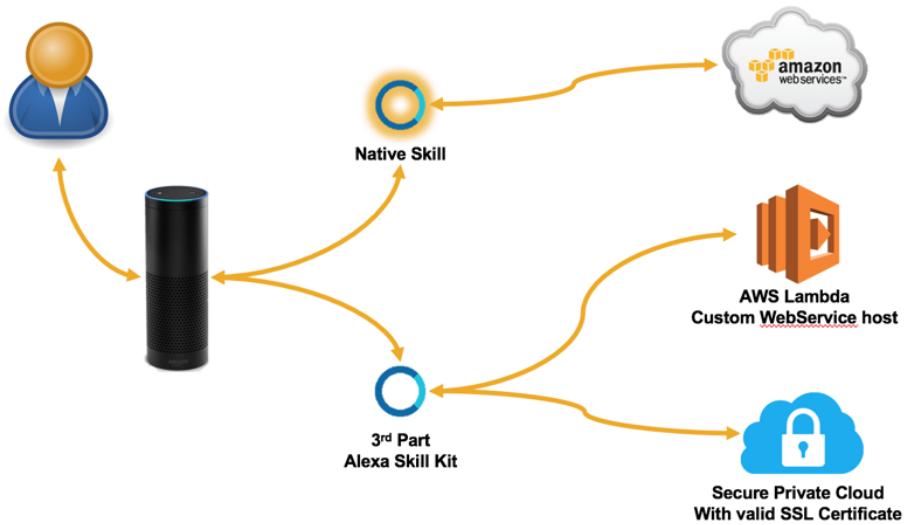
3.3.3 Amazon Alexa

// Besede "Skill" ne bi prevajal, z enakim razlogom kot ne bi prevajal npr. Python. Gre za ime nekega produkta.

Amazon Alexa je glasovni pomočnik, razvit s strani podjetja Amazon [2]. Za Amazon Alexa smo se odločili, saj ponuja ogrodje za programiranje dodatnih funkcionalnosti, ki se imenuje Alexa Skills Kit. Poleg tega je Alexa

enostavno integrirati z drugimi Amazonovimi spletnimi storitvami, ki jih bomo uporabili v tej diplomski nalogi (AWS SQS, AWS Lambda).

Alexine osnovne funkcionalnosti lahko nadgradimo s programi, ki se jim reče „Skill-i“ (na sliki 3.3) [11, 3]. Da lahko ustvarimo in objavimo „Skill“ rabimo račun Amazon razvijalca (*ang. Amazon Developer Account*).

Slika 3.3: Arhitektura Alexa „Skill-a“

„Skill“ sestavlja:

- **Poziv** - fraza, ki „Skill“ zažene,
- **Namera** - fraze, ki jih „Skill“ razpozna kot funkcije,
- **Krajišče** - omrežni vir, kjer se nahaja ozadna koda „Skill-a“.

Ko Alexa zasliši poziv ali katero od namer, glasovni posnetek pošlje na Amazonov Alexa Voice Service. Ta s pomočjo glasovnega razpoznavnega modela prepozna uporabnikove ukaze in pošlje poseben zahtevek na krajišče. To je lahko druga Amazonova storitev (npr. AWS Lambda), storitev na

Microsoftovem Azure strežniku ali naš lasten strežnik, dostopen preko javne domene.

Ko krajišče obdela zahtevo, se odgovor pošlje nazaj na Alexa Voice Service v obliki znakovnega niza. Ta podatek se nato pošlje nazaj na Alexo, ki prejeti znakovni niz ”izgovori”.

3.3.4 Amazon Web Services

Amazon Web Services (v nadaljevanju AWS) je skupek oblačnih storitev, ki jih ponuja podjetje Amazon. Ponuja integracijo s pogostimi programskimi jeziki in ogrodji, kot so Java, .NET, Python in Node.js preko storitve AWS API. Pri tej diplomski nalogi smo se osredotočili na dva sistema iz skupka AWS.

Simple Queue Service

AWS Simple Queue Service (v nadaljevanju SQS) je sistem za pošiljanje tekstopisnih sporočil med odjemalci preko Amazonovih strežnikov [7]. Za hranjenje sporočil je potrebno registrirati ”SQS Queue” (*slo. SQS vrsto*). Ta je lahko neurejena vrsta, kjer prejeta sporočila niso nujno urejena po času ustvarjanja, lahko pa je tipa FIFO (first in, first out), pri kateri je zagotovljeno, da dobimo vsa sporočila v vrstnem redu, v katerem so bila poslana. V sklopu te diplome smo uporabili vrsto tipa FIFO.

To storitev smo uporabili za komunikacijo med Amazon Alexo in OpenReport strežnikom.

Lambda

Ozadno kodo za Alexa „Skill“ smo gostili na platformi AWS Lambda, ki je storitev za gostovanje dogodkovno vodene ozadne kode [6]. Za to platformo smo se odločili zaradi dobre integracije z Alexa Skill Kit in razvojnim orodjem Visual Studio.

3.4 Strežnik

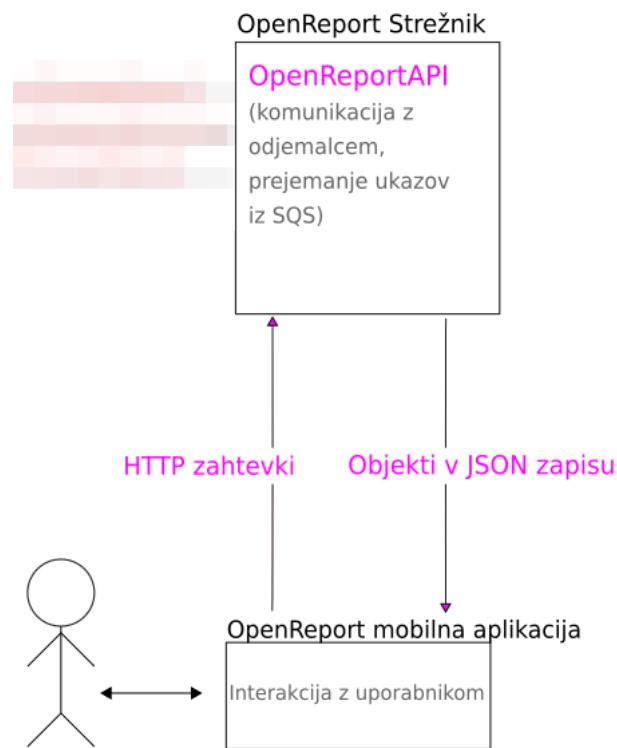
Za uporabo strežnika za hranjenje podatkov smo se odločili, da lahko do podatkov dostopamo iz različnih naprav preko enotnega vmesnika (API). To nam omogoča enostavno dodajanje odjemalcev in odpravi podvajanje podatkov. Če bi podatke hranili na odjemalčevi napravi, bi bil dostop do njih iz druge naprave bistveno otežen.

V našem primeru bosta s strežnikom komunicirala mobilna aplikacija in glasovni pomočnik. Podatke bomo hranili v podatkovni bazi, ki jo streže SQL Server.

3.4.1 Komunikacija z odjemalci

Strežnik z odjemalci komunicira preko API. To metodo smo izbrali zaradi enostavnosti implementacije in možnosti širjenja nabora odjemalcev v prihodnosti.

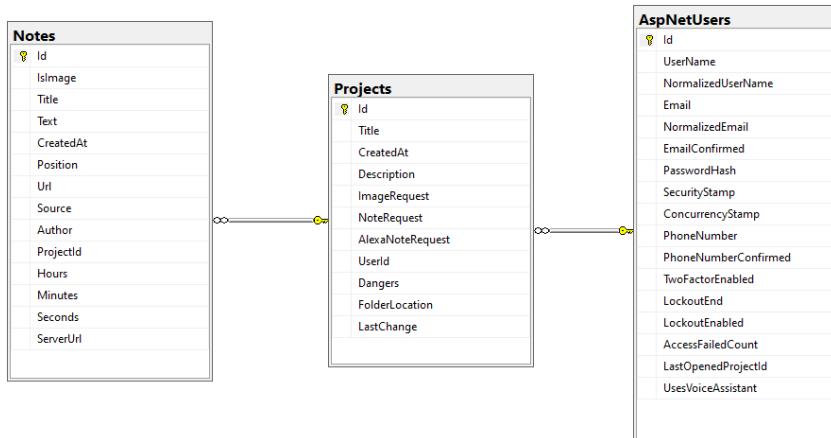
V našem primeru bo edini odjemalec mobilna aplikacija. Odjemalec na definirane funkcijске URL-je (slika 3.6) strežnika pošlje HTTP zahtevke. Če so zahtevki pravilno oblikovani, strežnik izvede predvideno funkcijo in rezultat te funkcije pošlje kot HTTP odgovor nazaj odjemalcu. Komunikacija med strežnikom in odjemalcem je prikazana z roza barvo na spodnji sliki (slika 3.4).

Slika 3.4: Komunikacija strežnika z odjemalcem

3.4.2 Podatkovni model

Podatkovna baza hrani tabele „AspNetUsers“, „Projects“ in „Notes“ (slika 3.5). Vsak uporabnik lahko ima 0 ali mnogo projektov (opisov tehnološkega postopka). Vsak projekt ima lahko 0 ali mnogo zapiskov (korakov).

Slika 3.5: ER model podatkovne baze

3.4.3 Implementacija API

API smo uporabili kot vmesnik za komunikacijo med odjemalcem in strežnikom, ki hrani podatke (slika 3.6). Zanj smo se odločili predvsem zaradi enostavnosti implementacije.

Ker lahko sistem uporablja več uporabnikov, smo se odločili implementirati sistema za avtentikacijo uporabnikov in avtorizacijo zahtev. Avtentikacija z uporabniškim imenom in gesлом omogoča preverjanje identitete. Ko se vzpostavi zaupanje, se prijavljenemu uporabniku dodeli avtorizacijski žeton. Iz žetona je možno razbrati, za katerega uporabnika gre in katere pravice so mu dodeljene.

Project	Users
GET /api/v1/projects	PUT /api/v1/users/requestava
POST /api/v1/projects	PUT /api/v1/users/releaseava
GET /api/v1/projects/{id}	POST /api/v1/users/current
DELETE /api/v1/projects/{id}	
GET /api/v1/projects/{id}/notes	GET /api/v1/connect
GET /api/v1/projects/{id}/nonotes	
POST /api/v1/projects/{id}/addnote	POST /api/v1/identity/register
POST /api/v1/projects/{id}/addimage	POST /api/v1/identity/login
POST /api/v1/projects/{id}/export/text	
POST /api/v1/projects/{id}/export/html	
PUT /api/v1/projects/last/closerequests	
PUT /api/v1/projects/{pid}/update/{nid}	
PUT /api/v1/projects/{pid}/{nid}/{positions}	
DELETE /api/v1/projects/{pid}/delete/{nid}	

Slika 3.6: Avtomatsko dokumentiranje funkcijskih URL-jev s Swagger

Registracija in prijava

Pri registraciji mora odjemalec na strežnik poslati objekt razreda *RegisterUserRequest*. Odjemalec ga mora poslati na URL ”/identity/register” preko metode POST. V objektu RegisterUserRequest se nahajata njegov e-mail naslov in geslo v čisti obliki.

```
RegisterUserRequest {
    string Email;
    string Password;
}
```

Ko strežnik prejme ta objekt, ga pošlje v avtentikacijsko storitev. V tej storitvi preveri, ali uporabnik s tem uporabniškim imenom že obstaja v bazi (je že bil registriran). Če obstaja, se zabeleži napaka in nadaljnja registracija se prekine. Če ta uporabnik ne obstaja, se kreira nov objekt razreda `User`. Polje `Password` se šifrira in se skupaj s poljem `Email` zapiše v ta objekt. Objekt se nato zapiše v podatkovno bazo v tabelo `Users`. Uporabnik pri registraciji dobi tudi svoj enoličen identifikator `UserID`.

V kolikor se je tekom avtentikacije dogodila kakršna koli napaka, se odjemalcu vrne objekt razreda `AuthFailedResponse`. V tem objektu se odjemalcu pošlje seznam vseh napak, ki jih je avtentikacijska storitev zabeležila pri neuspešni registraciji.

```
AuthFailedResponse {
    IEnumerable<string> Errors;
}
```

Če je bila registracija uspešna, se odjemalcu pošlje objekt razreda `AuthSuccessResponse`.

```
AuthSuccessResponse {
    string UserId;
    string Token;
}
```

V polje `Token` razreda `AuthSuccessResponse` se zapiše avtorizacijski žeton. Žeton je tipa JWT ali *JSON Web Token* [14]. Sestavlja ga e-mail uporabnika, uporabnikov enolični identifikator `UserID`, čas zapada žetona in tip simetričnega kodiranja, uporabljenega za enkripcijo žetona.

Objekt `AuthSuccessResponse` se pošlje nazaj odjemalcu. Odjemalec žeton iz prejetega objekta doda glavi vseh svojih HTTP zahtevkov na `OpenReport` strežnik. Strežnik ga uporabi pri poizvedbah po podatkovni bazi.

Prijava poteka podobno. Uporabnik mora poslati na strežnik objekt `LoginUserRequest`. Ciljni URL za ta zahtevek je ”/identity/login”. V objektu `LoginUserRequest` se nahajata njegov e-mail naslov in geslo.

```
LoginUserRequest {  
    string Email;  
    string Password;  
}
```

Ko strežnik prejme ta objekt, ga pošlje v avtentikacijsko storitev. V tej storitvi preveri, ali uporabnik s tem e-mail naslovom že obstaja. Če uporabnik ne obstaja, ali pa je njegovo šifrirano geslo v podatkovni bazi drugačno kot to, kar je v polju `Password`, se zabeležijo napake in prijava se prekine. Odjemalec prejme objekt razreda `AuthFailedResponse`.

Če uporabnik obstaja in se njegovo šifrirano geslo iz polja `Password` ujema z gesлом v podatkovni bazi, je avtentikacija uspešna. Odjemalec prejme objekt razreda `AuthFailedResponse`.

V primeru uspešne prijave se avtorizacijski žeton `Token` generira in pošlje enako kot pri registraciji.

Operacije z delavniškimi dnevnikami

Vsak uporabnik lahko ima nič ali več delavniških dnevnikov.

Vse operacije nad uporabnikovim delavniškim dnevnikom morajo biti avtorizirane. V kolikor niso, bo API vedno javil napako `Bad Request: Not Authorised`.

Pri ustvarjanju novega opisa tehnološkega postopka (v nadaljevanju poglavja *projekta*) mora uporabnik podati naslov, kratek opis projekta in seznam možnih nevarnosti.

Te podatke odjemalec zapiše v objekt razreda `CreateProjectRequest`.

```
CreateProjectRequest {  
    string Title;  
    string Description;  
    string Dangers;  
}
```

Ta objekt se nato pošlje preko POST metode na strežnik na naslov `/projects/create`. Storitev za operacije nad projekti nato kreira nov objekt razreda `Project` s podatki iz prejete zahteve. V primeru, da je zahteva ustrezno formulisana in avtorizirana, se projekt zapiše v podatkovno bazo. Odjemalcu se kot odgovor pošlje ustvarjen objekt tega projekta.

Razred `Project` izgleda tako:

```
Project {  
    int Id; // unikatni identifikator  
    string Title;  
    string Description;  
    string Dangers;  
    IEnumerable<Note> Notes; // seznam korakov  
    ...  
}
```

Do kateregakoli svojega projekta lahko odjemalec v nadaljnji komunikaciji dostopa tako, da pošlje avtoriziran GET zahtevek na URL `"/projects/{id}"`. Polje `{id}` mora biti unikatni identifikator projekta.

Za izbris projekta mora uporabnik poslati DELETE zahtevo na URL `"/projects/{id}"`. Če zahteva ni avtorizirana z ustreznim žetonom, se projekt ne izbriše.

Operacije nad koraki opisa tehnološkega postopka

Vsak projekt ima lahko nič ali več korakov. Vsak korak ima naslov, opis in predvideno trajanje.

Korak je lahko izključno tekstovni, lahko pa ima tudi pripadajočo sliko.

Da uporabnik ustvari tekstovni korak, mora poslati objekt razreda `Note`, preko POST metode, na URL `"/projects/{id}/addnote"`. Polje `{id}` mora biti unikatni identifikator projekta, katermu želi dodati korak.

Razred `Note` izgleda tako.

```
Note {  
    ...  
    string Title;  
    string Text;  
    int Hours;  
    int Minutes;  
    int Seconds;  
    ...  
}
```

Strežnik najprej preveri, če je pošiljatelj poslal avtorizirano zahtevo. Iz avtorizacijskega žetona strežnik razbere uporabnikov `UserID`. Če je projekt z identifikatorjem `{id}` res v lasti uporabnika z identifikatorjem `UserID`, se bo korak dodal v zbirko korakov tega projekta.

Če želi uporabnik ustvariti slikovni korak, mora poslati objekt razreda `UploadImageRequest` na URL `"/projects/{id}/addimage"`.

```
UploadImageRequest {  
    Note note;  
    string ImageString;  
}
```

V tem razredu predstavlja polje `ImageString` pripadajočo fotografijo, zakodirano v znakovni niz. Za kodirni algoritem smo uporabili Base64.

Za hranjenje tekstovnih in slikovnih korakov smo zaradi preprostosti implementacije uporabili isti razred (`Note`). Tekstovni in slikovni korak se ločita v vrednosti boolean zastavice `IsImage`. Tekstovni korak ima to zastavico nastavljeno na vrednost `false`, slikovni pa `true`.

```
Note {  
    bool IsImage;  
    string Title;  
    string Text;
```

```

    int Hours;
    int Minutes;
    int Seconds;
    string Url; // Lokacija slike na odjemalcu
    string ServerUrl; // Lokacija slike na strežniku
    ...
}
```

Poljema `Url` in `ServerUrl` se dodeli vrednost samo pri slikovnih korakih. Ko se na odjemalcu zajame fotografija, odjemalec nastavi vrednost polja `Url` na lokacijo ustvarjene fotografije v datotečnem sistemu.

Polje `ServerUrl` se nastavi šele na strežniku. Ko strežnik prejme zahtevo za kreiranje slikovnega koraka, se korak `Note` prebere iz objekta `UploadImageRequest` in zapiše v podatkovno bazo. Nato se `ImageString` dekodira v slikovno datoteko in hrani na strežniku. Ko se fotografija uspešno zapiše v datotečni sistem, se v polje `ServerUrl` zapiše lokacija pravkar ustvarjene datoteke. Spremembe se hranijo v podatkovni bazi.

Urejanje in brisanje in korakov v projektu

Uporabnik lahko obstoječemu koraku spreminja vsebino, naslov in trajanje. Po končanem urejanju besedilnih korakov, mora uporabnik poslati avtorizirano PUT zahtevo na URL ”/projects/{pid}/update/{nid}”. Telo zahteve mora vsebovati objekt razreda `Note`, ki ga je uporabnik spremenil.

Pri spremajanju vsebine slikovnih korakov mora uporabnik poslati avtorizirano PUT zahtevo na naslov ”/projects/{pid}/update/{nid}/image”. Telo te zahteve mora vsebovati objekt razreda `UploadImageRequest`. V objektu `UploadImageRequest` mora biti polje `Note` objekt, ki ga želimo posodobiti. Polje `ImageString` mora biti šifrirana slika, ki bo zamenjala prejšnjo sliko. Slika mora biti šifrirana po metodi Base64.

Pri izbrisu koraka iz projekta, mora uporabnik poslati avtorizirano zahtevo na URL ”/projects/{pid}/delete/{nid}”. V tem primeru je polje `{pid}` unikatni identifikator projekta, v katerem se nahaja korak, `{nid}` pa

unikatni identifikator objekta `Note`, ki ga želimo izbrisati. V kolikor ima ta objekt `Note` postavljeno zastavico `IsImage` na `true`, se poleg zapisa v bazi izbriše tudi pripadajoča slikovna datoteka.

Spreminjanje vrstnega reda korakov v projektu

Uporabnik lahko korakom v projektu spreminja vrstni red prikaza. Izbran korak lahko zamakne za poljubno število mest proti začetku ali koncu seznama. Položaj koraka `Note` v seznamu lahko razberemo iz atributa `Position`. Prvi korak ima `Position 0`, drugi `1`, itd.

```
Note {  
    int Id;  
    int Position;  
    bool IsImage;  
    string Title;  
    string Text;  
    int Hours;  
    int Minutes;  
    int Seconds;  
    string Url;  
    string ServerUrl;  
}
```

Pri dodajanju korakov v projekt se obstoječe korake projekta razvrsti po vrednosti polja `Position`. Najdemo največjo vrednost tega polja, ki se v seznamu pojavi in ji prištejemo 1. Nato to vrednost priredimo polju `Position` novo kreiranega koraka.

Ko uporabnik želi spremeniti pozicijo koraka v projektu, moramo poslati zahtevo PUT na URL `"/projects/{pid}/{nid}/{positions}"`.

Polje `{pid}` predstavlja unikatni identifikator projekta, v katerem se nahaja korak. Polje `{nid}` predstavlja unikatni identifikator koraka `Note`. Pojme `{positions}` pa prestavlja število mest za kolikor ga želimo prestaviti.

To število je lahko pozitivno ali negativno celo število. Negativna vrednost `{positions}` prestavi korak proti začetku seznama, pozitivna pa proti koncu.

Izvoz projektov

Projekt lahko uporabnik izvozi v dva formata, v besedilno datoteko in HTML dokument.

V besedilno datoteko ga uporabnik izvozi, tako, da pošlje avtorizirano GET zahtevo na URL `"/projects/{id}/export/text"`. V HTML dokument ga uporabnik izvozi, tako, da pošlje avtorizirano GET zahtevo na URL `"/projects/{id}/export/html"`.

Pri izvozu v besedilno datoteko, storitev za upravljanje projektov na strežniku ustvari novo besedilno datoteko. Najprej vanjo vpiše naslov in opis projekta ter možne nevarnosti pri delu. Nato uredi korake po vrednosti stolpca **Position** in besedila korakov eno za drugim zapiše v datoteko. Pri slikovnih korakih se, poleg besedila, zapiše tudi lokacija pripadajoče fotografije.

Pri izvozu v HTML dokument (slika 3.7) se naslov projekta zapiše kot HTML naslov H1, opis projekta kot naslov H2, koraki pa kot HTML odstavki. V HTML dokumentu lahko prikažemo poleg besedila slikovnih korakov tudi slike.

(file:///C:/Users/Public/Documents/OpenReport/0_Keyboard cleaning/20200811_21_02_34_Keyboard_cleaning.html)

Keyboard cleaning

Description

Cleaning my mechanical keyboard

Dangers

None

1. Prepare the table and tools

Est. duration: 0 h 0 min 0 seconds

2. Remove keycaps

Use the tool, provided with the keyboard
Est. duration: 0 h 10 min 0 seconds

3. Put keycaps in soapy water

Leave in for 10 minutes
Est. duration: 0 h 10 min 0 seconds

4. Wipe keycaps until they are dry

Est. duration: 0 h 20 min 0 seconds

5. Place keycaps in their places

Est. duration: 0 h 5 min 0 seconds

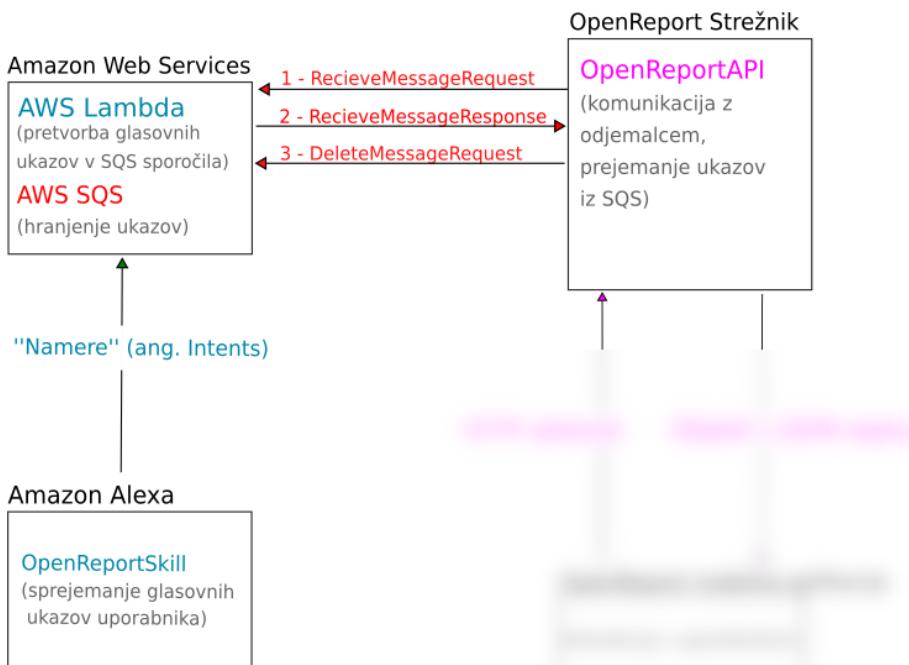
Slika 3.7: Projekt, izvožen v HTML dokument

Lokacija izvožene datoteke se nahaja v polju `FolderLocation` v razredu `Project`. Privzeta lokacija, ki se nastavi ob kreiranju projekta je ”`C:/users/$USER/Public Documents/OpenReport`”.

```
Project {  
    int Id;  
    string Title;  
    string Description;  
    string Dangers;  
    string FolderLocation; // lokacija pripadajočih datotek
```

```
IEnumerable<Note> Notes;
...
}
```

3.4.4 Komunikacija strežnika z glasovnim pomočnikom

Slika 3.8: Komunikacija med strežnikom in glasovnim pomočnikom preko SQS

Strežnik z glasovnim pomočnikom Amazon Alexa komunicira preko storitve AWS SQS (slika 3.8). Glasovni pomočnik od uporabnika prejme glasovni ukaz. Na podlagi tega ukaza, glasovni pomočnik na SQS vrsto odloži tri različna besedilna sporočila:

- ”addnote”,
- ”addimage”,

- ”{narekovano besedilo}”,

Strežnik periodično prejema sporočila iz SQS vrste. Ko sporočilo prejme, na podlgi njegove vsebine izvede eno od treh možnih funkcij.

- Sporočilo ”addnote” sporoči strežniku, naj na odjemalcu odpre obrazec za dodajanje besedilnega koraka.
- Sporočilo ”addimage” sporoči strežniku, naj na odjemalcu odpre kamero in obrazec za dodajanje slikovnega koraka.
- Sporočilo ”{narekovano besedilo}” sporoči strežniku, naj vsebino tega sporočila doda odprtemu projektu kot tekstovni korak.

V sporočilu ”{narekovano besedilo}” se nahaja besedilo, ki ga je glasovni pomočnik razpoznał kot dobesedni narek koraka. Primer takšnega sporočila je ”this is a literal dictation” ali ”prepare the table”.

Utemeljitev uporabe SQS

Prenos sporočil med Amazon Alexo in strežnikom smo realizirali z uporabo storitve AWS SQS. Pri uporabi SQS je prenos podatkov resda manj učinkovit kot pri direktni povezavi preko spletne vtičnice (*ang. Web Socket*).

Glavni faktor, zaradi katerega smo se odločili za uporabo AWS SQS, je, da z dodatno plastjo za hranjenje sporočil, dosežemo enostavno zamenljivost glasovnega pomočnika.

Pri morebitni menjavi glasovnega pomočnika, strežniškega programa ne bi spreminali. Potrebno bi bilo le programirati novega glasovnega pomočnika, da na AWS SQS odlaga sporočila v strežniku razumljivem formatu (”addnote”, ”addimage”,...).

Zahtevanje in izpust glasovnega pomočnika

Na enem OpenReport strežniku bomo uporabljali samo enega glasovnega pomočnika. Tega pomočnika lahko uporabnik ”zahtega” za lastno uporabo in

ga po uporabi "izpusti". Če ima določen uporabnik nase vezanega pomočnika, vidimo po vrednosti zastavice `UsesVoiceAssistant`. Ta se nahaja v uporabnikovem objektu razreda `User`. Uporabnik pomočnika uporablja, če je zastavica nastavljena na `True`.

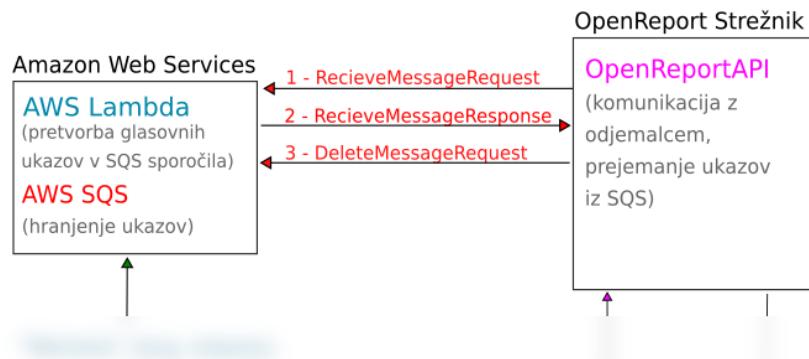
Ko uporabnik odpre katerega od svojih projektov, se identifikator tega projekta nastavi v polje `LastOpenedProjectId` v njegovem objektu razreda `User`.

Zahetvki, ki jih strežniku pošlje Alexa preko SQS vrste, se navezujejo na projekt s tem identifikatorjem.

```
User : IdentityUser {  
    string Id;  
    string Email;  
    string Password;  
    IEnumerable<Project> Projects;  
    ...  
    int LastUsedProjectId;  
    bool UsesVoiceAssistant;  
}
```

Delovanje

Komunikacija med strežnikom in glasovnim pomočnikom je prikazana z rdečo barvo na spodnji sliki (slika 3.9).

Slika 3.9: Komunikacija med strežnikom in SQS

Na strežniku OpenReport teče storitev za komunikacijo z glasovnim pomočnikom. Ta storitev vsakih pet sekund na SQS pošlje zahtevek **RecieveMessageRequest**.

```

RecieveMessageRequest {
    AttributeName
    MaxNumberOfMessages
    QueueUrl
    WaitTimeSeconds
    ...
}
    
```

AWS SQS kot odgovor vrne objekt tipa **RecieveMessageResponse**.

```

RecieveMessageResponse {
    IEnumerable<Message> Messages;
    ...
}
    
```

V tem odgovoru se nahaja seznam sporočil, ki čakajo na sprejem iz SQS vrste. V kolikor je v odgovoru vsaj eno sporočilo, pregledamo telo vseh sporočil.

Ko strežnik sporočila sprejme, jih mora izbrisati iz SQS vrste. Če jih sproti ne izbriše, iz FIFO vrste ne more brati najnovejših sporočil, ampak le 5 najstarejših.

Sporočila izbriše iz SQS vrste z zahtevkom `DeleteMessageRequest`. Ta zahtevek hrani referenco na sporočilo, ki ga želimo izbrisati iz SQS vrste. AWS SQS storitev v odgovor vrne `DeleteMessageResponse`, a v tej diplomski nalogi tega odgovora ne uporabimo več.

Zahtevki, ki jih strežnik prejme od glasovnega pomočnika se odražajo na zadnjem projektu, ki ga uporabnik z glasovnim pomočnikom odpre.

- Zahtevek ”`addnote`” nastavi zastavico ”`NoteRequest`” na `true`,
- zahtevek ”`addimage`” nastavi zastavico ”`ImageRequest`” na `true`,
- zahtevek ”`{narekovano besedilo}`” nastavi zastavico ”`AlexaNoteRequest`” na `true` in prejeto besedilo doda projektu kot korak.

```
Project {
    int Id;
    string Title;
    string Description;
    string Dangers;
    string FolderLocation;
    IEnumerable<Note> Notes;
    bool NoteRequest;
    bool ImageRequest;
    bool AlexaNoteRequest;
}
```

Če je vsebina prejetega sporočila enaka `addnote`, storitev preveri, kateri uporabnik ima trenutno nase vezanega glasovnega pomočnika. Nato v projektu, ki ga je nazadnje odprl, nastavi vrednost zastavice `NoteRequest` na `true`.

Če je vsebina enaka ”`addimage`”, storitev preveri, kateri uporabnik ima trenutno nase vezanega glasovnega pomočnika. Nato v projektu, ki ga je nazadnje odprl, nastavi vrednost zastavice `ImageRequest` na `true`.

Če vsebina prejetega sporočila ni enaka ”`addimage`” ali ”`addnote`”, pomeni, da je prejeto sporočilo dobesedno narekovan korak. Kot prej, storitev preveri, kateri uporabnik ima nase vezanega glasovnega pomočnika. Nato v projektu, ki je nazadnje odprl, nastavi vrednost zastavice `AlexaNoteRequest` na `true`. Poleg tega ustvari nov objekt razreda `Note`, ki ima naslov ”Voice note”, vsebina pa je telo prejetega sporočila. Nov objekt se nato vstavi v zadnji odprt projekt.

3.5 Implementacija Alexa „Skill-a“

Alexa „Skill“ je program, ki glasovnemu pomočniku Amazon Alexa doda funkcionalnosti. Alexa in zasnovan „Skill“ smo uporabili kot dodaten uporabniški vmesnik za upravljanje z mobilno aplikacijo.

Z njim smo želeli doseči:

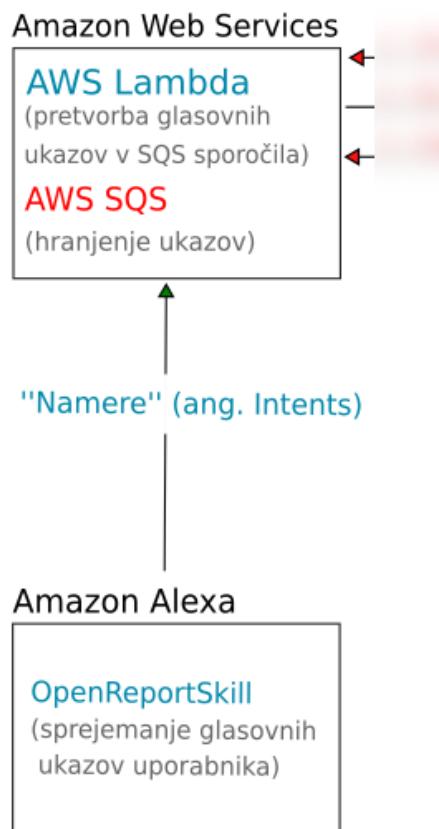
- prostoročno narekovanje besedilnega koraka,
- prostoročno odpiranje obrazca za dodajanje korakov v odprt projekt in
- prostoročno odpiranje kamere in dodajanje slikovnega koraka v projekt.

Ko Alexa zasliši poziv, se „Skill“ začne izvajati. Poziv se glasi ”*make a report note*“.

Vsak nadaljnji ukaz, ki ga uporabnik izreče, preden se „Skill“ preneha izvajati, se bo primerjal s frazami namer. Namere se uporablja za zagon funkcij, ki smo jih implementirali v ozadni kodi „Skill-a“ (slika 3.10). V našem „Skill-u“ smo definirali tri glavne namere:

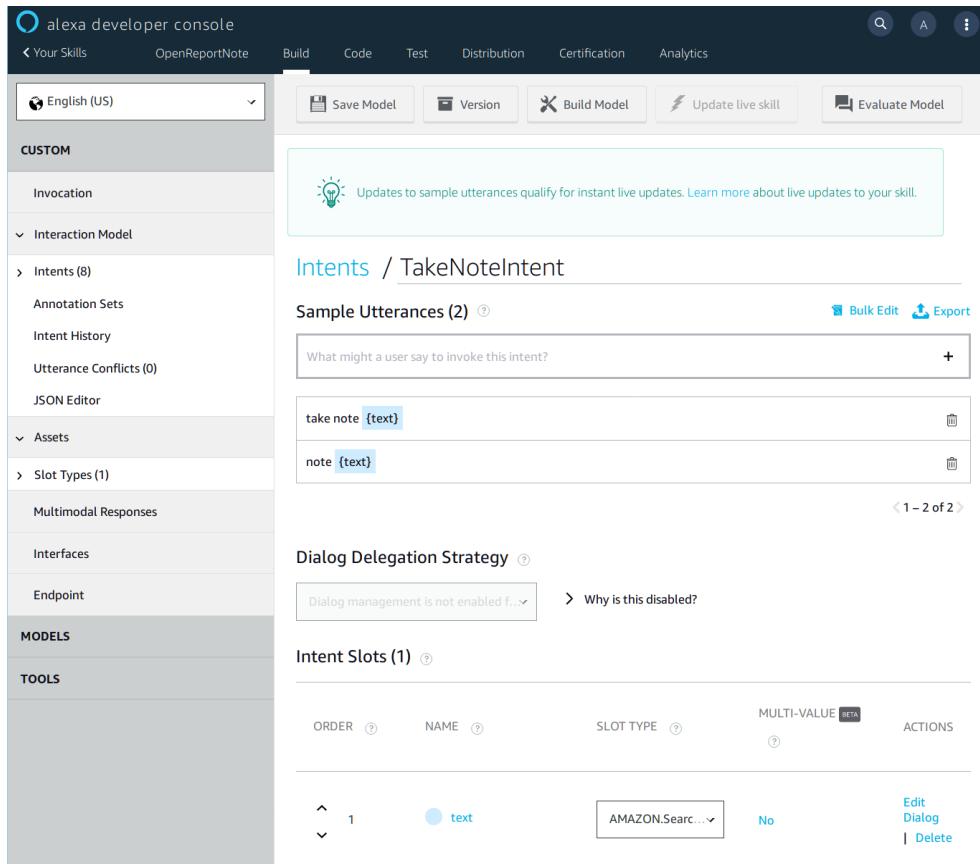
- `TakeNoteIntent`,
- `OpenTextNoteFormIntent`,

- OpenImageNoteFormIntent.

Slika 3.10: Načrt komunikacije Alexe, AWS Lambda in AWS SQS

TakeNoteIntent (slika 3.11) se zažene, ko po pozivu uporabnik izreče ”take note {besedilo}” ali ”note {besedilo}”. Polje {besedilo} je besedilna spremenljivka, v katero „Skill“ hrani razpoznano besedilno vsebino koraka. V primeru, da uporabnik izreče „note unscrew the backplate“, je vrednost spremenljivke {besedilo} „unscrew the backplate“.

Slika 3.11: TakeNoteIntent v Alexa Developer nadzorni plošči

TakeNoteIntent v ozadni kodi „Skill-a“ zažene funkcijo, ki bo ustvarila novo SQS sporočilo. V telo tega sporočila funkcija vstavi vrednost spremenljivke `{besedilo}` in ga pošlje v SQS vrsto. To SQS sporočilo prebere strežnik in ga kot korak vstavi v odprt projekt. „Skill“ zatem vrne uporabniku odgovor ”Noted!“ in se preneha izvajati.

OpenTextNoteFormIntent se zažene, ko po invokacijski frazi uporabnik izreče ”create a text note”.

OpenTextNoteFormIntent v ozadni kodi „Skill-a“ zažene funkcijo, ki ustvari novo SQS sporočilo. V telo tega sporočila funkcija vstavi besedilo ”addnote“ in ga pošlje v SQS vrsto. To SQS sporočilo prebere strežnik in mobilni aplikaciji sporoči, naj odpre obrazec za dodajanje novega besedilnega

koraka. „Skill“ zatem vrne uporabniku odgovor ”Opening the form!” in se preneha izvajati.

[Intents / OpenTextNoteFormIntent](#)

Sample Utterances (2) ?

What might a user say to invoke this intent?

create a text note

add a text note

Slika 3.12: OpenTextNoteFormIntent

`OpenImageNoteFormIntent` se zažene, ko po pozivu uporabnik izreče ”take a picture”.

Ta namera v krajišču „Skill-a“ zažene funkcijo, ki ustvari novo SQS sporočilo. V telo tega sporočila funkcija vstavi besedilo ”addimage” in ga pošlje v SQS vrsto. To SQS sporočilo prebere strežnik in mobilni aplikaciji sporoči, naj odpre kamero. „Skill“ zatem vrne uporabniku odgovor ”Launching camera!” in se preneha izvajati.

[Intents / OpenImageNoteFormIntent](#)

Sample Utterances (1) ?

What might a user say to invoke this intent?

take a picture

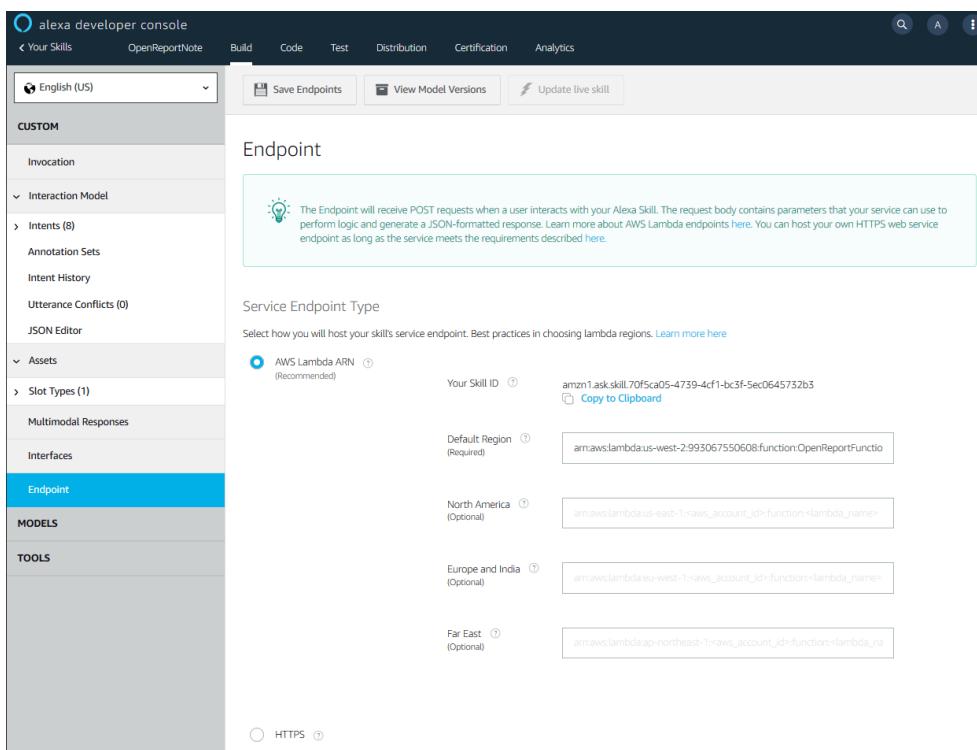
Slika 3.13: OpenImageNoteFormIntent

3.5.1 Izvajanje „Skill-a“ po korakih

Alexa „Skill“ se začne izvajati, ko uporabnik izreče definirano pozivno frazo. Alexa posnet govorni ukaz pošlje na Alexa Voice Service strežnik. Tam se s pomočjo NLU razpoznavnega modela poskusi pretvoriti v znakovni niz. Ta znakovni niz se primerja z vsemi definiranimi invokacijskimi frazami za „Skill-e“, ki so vezani na naš Amazon račun.

Če Alexa Server uporabnikov glasovni ukaz razpozna kot „make a report note“, se začne izvajati OpenReportAlexaSkill. V krajišče „Skill-a“ se pošlje zahteva tipa `LaunchRequest`.

Krajišče nastavimo v Alexa Developer nadzorni plošči (slika 3.14). Krajišče je lahko AWS Lambda funkcija, lahko pa je naš lasten strežnik, dostopen preko javne domene. Krajišče je v našem primeru gostovan na storitvi AWS Lambda. Ob prejetju `LaunchRequest` krajišče našega „Skill-a“ vrne vprašanje ”What now?“.

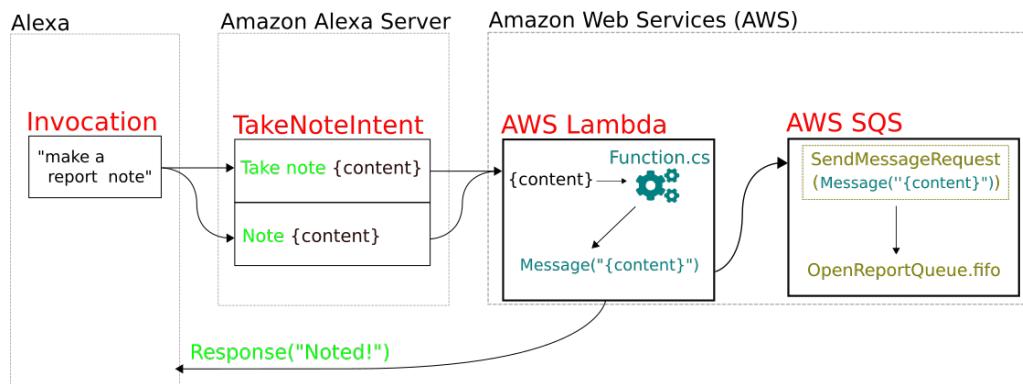

Slika 3.14: Krajišče OpenReportAlexaSkill-a v Alexa Developer nadzorni plošči

Naslednji glasovni ukaz, po zagonu „Skill-a“, se primerja s frazami za namere. Če se ukaz ujema z frazami, ki zaženejo katero od namer TakeNoteIntent, OpenTextNoteFormIntent ali OpenImageNoteFormIntent, se na krajišče poslje zahteva tipa IntentRequest.

Iz prejetega IntentRequest-a nato dobimo ime namere. Na podlagi imena prejete namere ločimo, ali gre za TakeNoteIntent, OpenTextNoteFormIntent ali OpenImageNoteFormIntent in zaženemo funkcije, opisane v prejšnjem poglavju.

Oris obdelave poziva „Skill-a“ in namere TakeNoteIntent je prikazan s spodnjo sliko (slika 3.15).

Slika 3.15: Načrt Alexa Skill-a

3.5.2 Ovire pri izdelavi Alexa „Skill-a“

Pri implementaciji Alexa „Skill-a“ smo naleteli na največ težav v sklopu te raziskave.

Prva je bila jezikovne narave, saj Alexa ne podpira prepoznavanja slovenskega jezika. Zato smo se odločili za uporabo angleškega jezika.

Naslednja težava je bila definicija pozivne fraze. Fraze, kot so ”take a note” ali ”take a picture” so že rezervirane v sklopu Alexinih privzetih funkcionalnosti. To pomeni, da jih za naš „Skill“ ne moremo uporabiti.

Izogibati smo se morali tudi frazam, ki so bile rezerviranim frazam podobne (npr. ”open report note” itd.). Tudi take fraze so se velikokrat razpoznale kot rezervirane fraze.

Težavo je predstavljala izbira poziva, ki je bil hkrati kratek, intuitiven in se ni napačno interpretiral v poziv privzetih funkcionalnosti. Poziv ”make a report note” je bila najboljši kompromis, ki smo ga našli.

Težavo je predstavljalo tudi razpoznavanje dolgih stavkov, še posebej, če se ti niso ujemali z definiranimi frazami namer. To je zelo omejilo možnost narekovanja besedila korakov s pomočjo Amazon Alexe.

Naslednjo težavo je predstavljal čas, ki ga je Alexa porabila za interpretacijo definiranih glasovnih ukazov. Za procesiranje glasovnih ukazov je porabila v povprečju od 3 do 6 sekund.

3.6 Implementacija mobilne aplikacije

Mobilno aplikacijo smo uporabili kot primer odjemalca za naš strežnik (slika 3.4).

Do strežnika dostopa preko API vmesnika. Zahtevki se prenašajo preko HTTP protokola.

Mobilno aplikacijo smo se odločili razviti s tehnologijo Xamarin. Razlogi za to so predvsem naše dobro poznavanje tehnologije in enostavna integracija z ostalimi tehnologijami iz .NET sklopa.

3.6.1 Pristop

Pristop razvoja aplikacije, ki smo ga uporabili za programiranje aplikacije, se imenuje "Model View View-Model" (v nadaljevanju MVVM). Pri tem pristopu aplikacijo razdelimo na tri dele (slika 3.16).

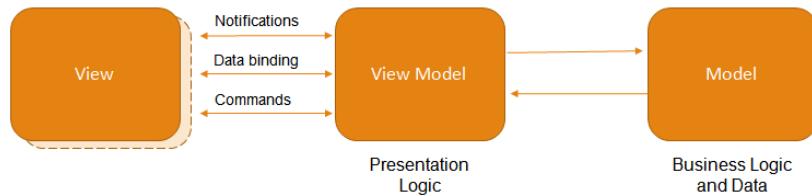
Model je del, kjer definiramo elemente naše "poslovne logike" (opis tehnološkega postopka, korak, uporabnik,...).

View je uporabniški vmesnik, ki ga vidi uporabnik.

ViewModel pa se uporablja, da se poveže funkcije uporabniškega vmesnika in modela ("poslovne logike") ter po potrebi preoblikuje podatke.

Rezultat upoštevanja tega pristopa je čista koda, ki nima prepleteneih elementov med ozadno kodo in uporabiškim vmesnikom. "Model" vsebuje le abstrakcijo naših podatkov in "poslovno logiko". Ti podatki se v "ViewModel-u" pretvorijo v obliko, ki bo prikazana uporabniku. "View" pa nato servira pripravljene podatke uporabniku v obliki grafičnih elementov.

Na spodnji sliki lahko vidimo oris pristopa MVVM (slika 3.16) [10].

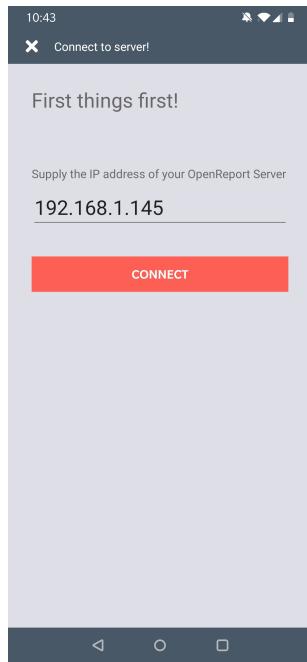

Slika 3.16: Shema pristopa MVVM

3.6.2 Povezava na strežnik, prijava in registracija uporabnika

Za kreiranje in avtorizacijo HTTP zahtevkov v okviru aplikacije skrbi storitev za komunikacijo s strežnikom (razred `OpenReportServerCommunicationService.cs`). Storitev se registrira ob zagonu aplikacije po metodi Dependency Injection. Za to metodo registracije storitev smo se odločili, saj omogoča enostavno uporabo instanc registriranih storitev kjerkoli v aplikaciji.

Ob zagonu mobilne aplikacije, uporabnika pričaka stran za povezavo na OpenReport strežnik. V besedilno polje mora vpisati IP naslov strežnika. Ta naslov bomo v nadaljevanju podpoglavlja označevali z **naslovstrežnika**.

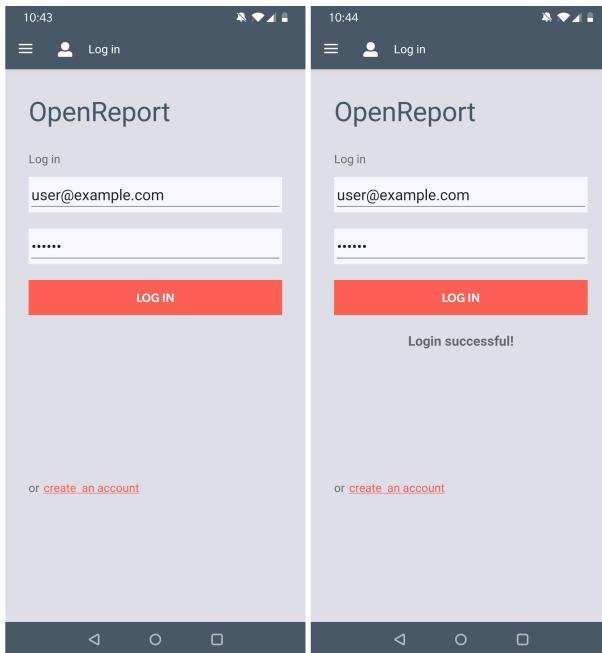
Slika 3.17: Povezavna stran

Ko uporabnik pritisne na gumb "Connect", se preveri, ali je naslov pravilno formuliran. Če je, storitev za komunikacijo s strežnikom pošlje neavtorizirano GET zahtevo na "**naslovstrežnika/connect**". Če je na tem naslovu res OpenReport strežnik, se kot odgovor odjemalcu pošlje boolean vrednost **true**.

Storitev za komunikacijo s strežnikom si nato hrani vrednost **naslovstrežnika** kot predpono vseh nadaljnjih zahtevkov.

Ob neuspešnem poskusu povezave, se uporabniku na strani prikaže opis napake. Če je poskus uspešen, se stran za povezavo na strežnik zapre.

Prikaže se stran za prijavo. Na tej strani uporabnik vpiše svoje uporabniško ime ali geslo, lahko pa odpre stran za registracijo računa.

Slika 3.18: Prijavna stran pred poskusom prijave (levo), in po uspešnem poskusu prijave (desno)

Za prijavo in registracijo skrbi avtentikacijska storitev (razred `IdentityService.cs`). Ta storitev je, enako kot storitev za komunikacijo s strežnikom, registrirana po metodi Dependency Injection. Uporabljamo jo lahko, ko je storitev za komunikacijo uspešno vzpostavila komunikacijo s strežnikom.

Poskus prijave poteka tako, avtentikacijska storitev uporabniško ime in geslo zapiše v objekt razreda `LoginUserRequest`. Uporabniško ime in geslo se vneseta na prijavni strani.

```
(LoginUserRequest {
    string Email;
    string Password;
})
```

Nato se objekt `LoginUserRequest` pošlje na strežnik. Odjemalec ga pošlje na URL ”/identity/login” preko POST metode. Strežnik ob uspešni

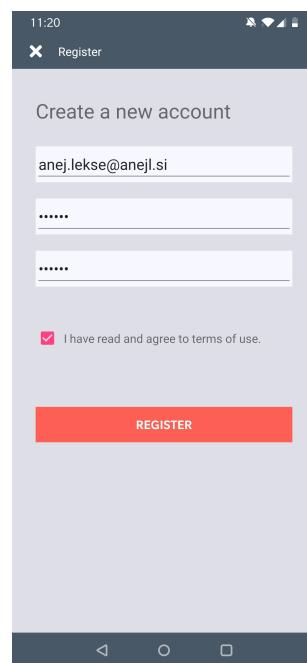
avtentikaciji vrne objekt razreda `AuthSuccessResponse`. Iz tega objekta uporabnik prebere svoj avtorizacijski žeton. Ta žeton hrani avtentikacijska storitev. Komunikacijska storitev ta žeton doda v glavo nadalnjih HTTP zahtevkov.

Če je avtentikacija neuspešna, strežnik vrne objekt razreda `AuthFailedResponse`, v katerem je podan opis napake. Ta opis napake se nato uporabniku izpiše na prijavni strani.

Stran za registracijo (slika 3.19) je podobna strani za prijavo, le, da ima dve vnosni polji za vpis gesla. Vrednost v obeh poljih za geslo mora biti enaka, da se lahko uporabnik registrira.

Registracijski zahtevek se pošlje na strežnik na URL ”/identity/register”. Zahtevek je objekt razreda `RegisterUserRequest`.

```
RegisterUserRequest {  
    string Email;  
    string Password;  
}
```


Slika 3.19: Registracijska stran

3.6.3 Ustvarjanje, brisanje in odpiranje projektov

Po prijavi lahko uporabnik odpre stran s projekti. Na tej strani se prikažejo:

- seznam vseh njegovih projektov,
- gumbi za izbris posameznega projekta,
- gumb za dodajanje novega projekta in
- gumb za zahtevanje in izpust glasovnega pomočnika.

Ustvarjanje novega projekta

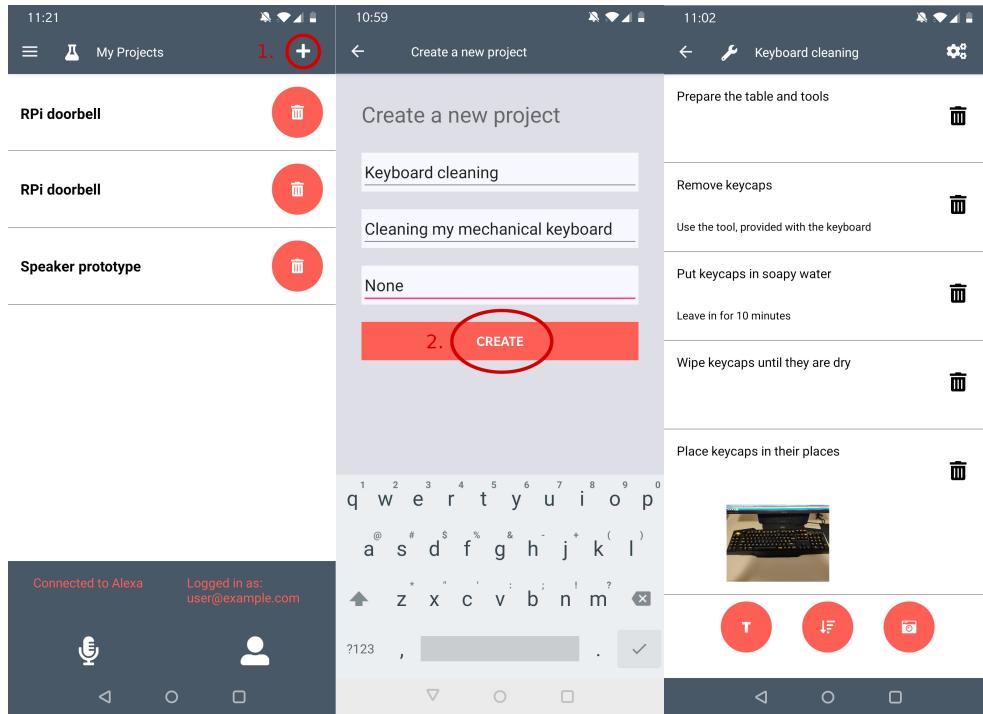
Za ustvarjanje novega projekta (slika 3.20), mora uporabnik odpreti stran za dodajanje projektov. Na tej strani mora vpisati naslov projekta (**Title**), kratek opis (**Description** in našteti možne nevarnosti pri delu **Dangers**.

Te tri vrednosti se zapisa v objekt razreda `CreateProjectRequest`.

```
CreateProjectRequest {
    string Title;
    string Description;
    string Dangers;
}
```

Ta objekt nato storitev za komunikacijo s strežnikom pošlje preko metode POST na URL ”/projects/create”. Strežnik v odgovor vrne objekt razreda Project, ki ga je zahtevek ustvaril.

Nov projekt se nato prikaže v seznamu vseh uporabnikovih projektov na strani ”My Projects”, kjer ga lahko uporabnik odpre ali izbriše.

Slika 3.20: Postopek ustvarjanja novega projekta po korakih.

Izbris projekta

Da uporabnik izbriše projekt, mora na strani ”My projects” ob željenem projektu pritisniti gumb z ikono smetnjaka. Pritisak na ta gumb sporoči sto-

ritvi za komunikacijo s strežnikom, naj pošlje avtoriziran DELETE zahtevek na URL ”/projects/{id}/delete”. Strežnik ob uspešnem izbrisu projekta odjemalcu vrne kopijo izbrisanega projekta.

3.6.4 Zahtevanje in izpust glasovnega pomočnika

Storitev za upravljanje z glasovnim pomočnikom (`VoiceAssistantService.cs`) skrbi za zahtevanje in izpust glasovnega pomočnika. Ta storitev se registrira ob začetku izvajanja aplikacije, nato pa počaka, da avtentikacijska storitev uspešno opravi prijavo uporabnika. Ob prijavi uporabnika preveri, ali ta uporablja glasovnega pomočnika. To doseže tako, da pošlje GET zahtevek na URL ”/users/current”. Strežnik vrne objekt `User`, ki priпадa prijavljenemu uporabniku. Storitev preveri vrednost boolean atributa `UsesVoiceAssistant`.

Če ima uporabnik vrednost polja `UsesVoiceAssistant` nastavljeno na `true`, lahko ima glasovnega pomočnika vezanega nase.

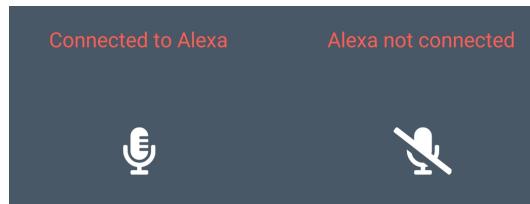
Če ima uporabnik vrednost polja `UsesVoiceAssistant` nastavljeno na `false`, mora uporabo glasovnega pomočnika zahtevati. To naredi tako, da pošlje avtoriziran PUT zahtevek na URL ”/users/requestva”.

Če noben drug prijavljen uporabnik nima polja `UsesVoiceAssistant` nastavljenega na `true`, se njegova zahteva odobri. V njegovem objektu `User` se nastavi vrednost `UsesVoiceAssistant` na `true`.

Če ima kateri od uporabnikov to polje nastavljeno na `true`, zahteva ne bo odobrena. V tem primeru mora uporabnik, ki zahteva pomočnika počakati, da uporabnik, ki pomočnika uporablja, pomočnika izpusti. Ko si pomočnika ne lasti nobeden drug uporabnik, ga lahko veže nase.

Izpust pomočnika dosežemo, da uporabnik, ki pomočnika trentuno uporablja, pošlje avtoriziran PUT zahtevek na URL ”/users/releaseva”.

V mobilni aplikaciji zahtevanje in izpust pomočnika nadziramo na ”Dashboard” strani, s pritiskom na ikono mikrofona (slika 3.21).

Slika 3.21: Gumb v obeh stanjih

3.6.5 Odpiranje in sinhronizacija projekta

Ko uporabnik iz seznama projektov izbere projekt, ki ga želi odpreti, storitev za komunikacijo s strežnikom pošlje na URL ”/projects/{id}/notes” zahtevek GET. Polje {id} je unikatni identifikator želenega projekta.

Storitev za projekte (razred `ProjectService.cs`) nato prejet odgovor, razreda `Project`, hrani. Vse korake, ki pripadajo temu projektu, se hrani v seznam tipa `ObservableCollection`. Ta tip seznama smo izbrali, saj je v ogrodju Xamarin nad njim najlažje opravljati zamenjevalne operacije. Seznam se nato prikažem na strani za upravljanje s projektom.

Storitev nato začne s periodično sinhronizacijo projekta. Storitev za projekte na URL ”/projects/{id}/nonotes” pošlje avtoriziran GET zahtevk. Strežnik vrne objekt razreda `Project` s praznim seznamom korakov. Vse, kar storitev za projekte pri sinhronizaciji gleda, je vrednost zastavic `NoteRequest`, `ImageRequest` in `AlexaNoteRequest`.

Na `true` nastavljena zastavica `NoteRequest` odpre obrazec za dodajanje novega besedilnega koraka v projekt.

Na `true` nastavljena zastavica `ImageRequest` odpre obrazec za dodajanje nove fotografije v projekt.

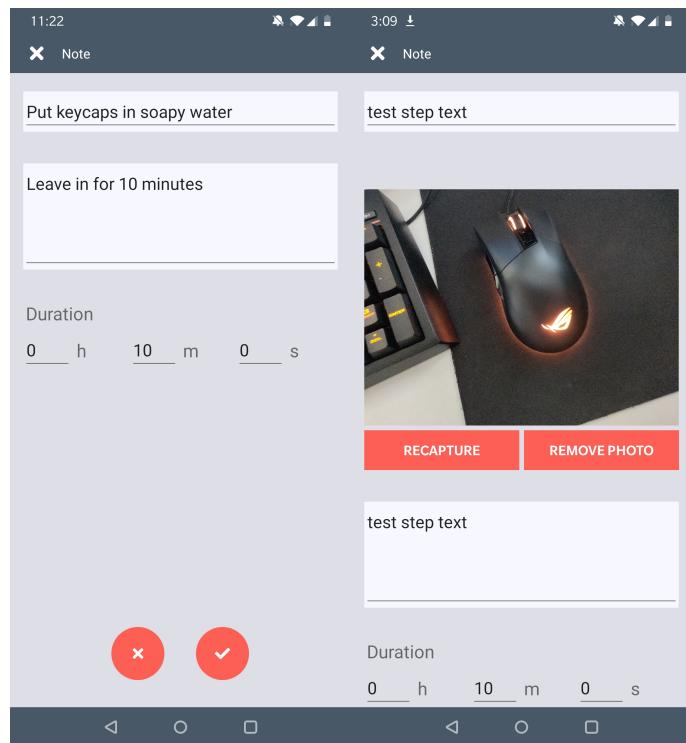
Na `true` nastavljena zastavica `AlexaNoteRequest` storitvi za projekte sporoči, naj pošlje GET zahtevk na URL ”/projects/{id}/notes”. Polje {id} mora biti unikatni identifikator odprtrega projekta. V odgovor prejme objekt razreda `Project`, vključno s seznamom vseh korakov, ki mu pripadajo. V prejetem seznamu je namreč tudi narekovan korak. Storitev za projekte

primerja, katerega od korakov še nima v svoji zbirki. Ko ta korak najde, ga doda v svoj ObservableCollection.

Ko se projekt sinhronizira, storitev za projekte pošlje na strežnik PUT zahtevo na URL ”/project/last/closerequests”. Ta zahteva nastavi vrednost zastavic NoteRequest, ImageRequest in AlexaNoteRequest na false.

3.6.6 Dodajanje in brisanje zapiskov

Ko ima uporabnik projekt odprt, lahko vanj dodaja korake, jih briše, ureja in jim spreminja vrstni red. Doda lahko tekstovni korak ali korak s fotografijo.

Slika 3.22: Stran za dodajanje/urejanje korakov

Pri dodajanju besedilnega koraka mora uporabnik v vnosnem obrazcu (slika 3.22) podati naslov koraka (Title), opis koraka (Text) ter trajanje v urah, minutah in sekundah. Ti podatki se nato hranijo v objektu razreda

Note. Ta objekt storitev za projekte vključi v objekt razreda `AddNoteRequest` in ga pošlje storitvi za komunikacijo s strežnikom.

```
AddNoteRequest {  
    Note note;  
}
```

Storitev za komunikacijo s strežnikom pošlje ta objekt na strežnik. Pošlje ga na URL ”/projects/{id}/addnote” preko metode POST. Polje `{id}` mora biti unikatni identifikator projekta, v katerega želimo korak vstaviti. Če je vstavljanje v projekt uspešno, strežnik odjemalcu pošlje v odgovor kopijo dodanega objekta `Note`.

Storitev za projekte nato ta korak doda svoji zbirki korakov.

Pri vstavljanju slikovnih korakov je postopek vstavljanja podoben. Ko uporabnik odpre stran za dodajanje slikovnega koraka, se zažene privzeta aplikacija za kamero. Ko uporabnik fotografijo posname, se ta prikaže na strani z vnosnim obrazcem (slika 3.22). Slika se na mobilni napravi hrani v mapi ”Pictures/{naslov projekta}”, v uporabnikovem domačem direktoriju. Uporabnik ima na vnosnem obrazcu možnost sliko ponovno posneti ali jo odstraniti.

Uporabnik mora v vnosnem obrazcu podati naslov koraka (`Title`), opis koraka (`Text`) ter trajanje v urah, minutah in sekundah.

Uporabnik mora nato pritisniti gumb za vstavljanje slikovnega koraka v projekt. Storitev za upravljanje s projektom fotografijo zakodira v znakovni niz po metodi Base64. Storitev za komunikacijo s strežnikom zakodirano fotografijo in novo ustvarjen objekt razreda `Note` vključi v objekt tipa `UploadImageRequest`.

```
UploadImageRequest {  
    Note note;  
    string ImageString;  
}
```

Novo nastali zahtevek `UploadImageRequest` se nato avtorizira z JWT avtorizacijskim žetonom in pošlje na URL ”/projects/{id}/addimage”. Polje `{id}` mora biti unikatni identifikator projekta, v katerega želimo korak vstaviti. Če je vstavljanje v projekt uspešno, strežnik odjemalcu pošlje v odgovor kopijo pravkar vstavljenega objekta `Note`.

Uporaba kamere v Xamarin

Za uporabo kamere v ogrodju Xamarin smo uporabili vtičnik `Xam.Plugin.Media` [12]. Vtičnik je licensiran pod MIT licenco.

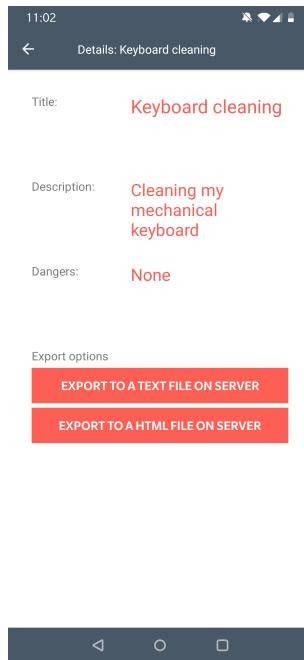
Zanj smo se odločili, saj podpira zajem fotografij s privzeto aplikacijo za zajemanje fotografij. Izbiramo lahko tudi kvaliteto zajete fotografije.

Pri zajemu slike najprej preverimo, ali imamo zadostne pravice. Imeti moramo pravice za dostop do shrambe, dostop do fotografij in dostop do kamere.

Fotografijo nato zajamememo z metodo `TakePictureAsync`. Kreirano fotografijo nato preberemo in znotraj aplikacije hranimo v objektu razreda `ImageSource`. Fotografijo v tej obliki lako prikažemo v XAML z grafičnim elementom `Image`. Lahko jo tudi zakodiramo v znakovni niz in pošljemo na strežnik.

3.6.7 Izvoz projekta

Uporabnik lahko projekt izvozi v človeško berljivo obliko na strežnik v dva različna formata: besedilno datoteko (.txt) in HTML dokument.

Slika 3.23: Stran za izvoz projektov

Če želi uporabnik izvoziti projekt kot besedilno datoteko, storitev za komunikacijo s strežnikom pošlje POST zahtevek na URL ”/project/{id}/export/text”. Če želi uporabnik izvoziti projekt kot HTML dokument, storitev za komunikacijo s strežnikom pošlje POST zahtevek na URL ”/project/{id}/export/html”.

3.7 Testiranje sistema OpenReport

3.7.1 Testne situacije

Pripravili smo štiri testne situacije.

1. Izdelava testnega opisa tehnološkega postopka **brez uporabe glasovnega pomočnika**
 - (a) brez premora med koraki in
 - (b) z 90 sekundnim premorom med koraki.

2. Izdelava testnega opisa tehnološkega postopka **z uporabo glasovnega pomočnika**

- (a) brez premora med koraki in
- (b) z 90 sekundnim premorom med koraki.

Z 90 sekundnim premorom smo simulirali delo na izdelku. Med premorom vpišemo testne podatke v obrazec za dodajanje koraka. Po 90 sekundnem premoru korak vstavimo v poročilo.

Testno poročilo

Testno poročilo mora vsebovati 4 tekstovne korake in enega slikovnega. Pri situacijah z uporabo Alexe, mora uporabnik obrazce za korake odpreti z glasovnim ukazom.

3.7.2 Metoda testiranja in vpliv na hipotezo

Testne situacije brez premorov so služile za preverjanje hitrosti dela. Hipotezo bomo potrdili, če bomo pisanje testnega poročila končali prej *z uporabo Alexe* kot brez nje.

Če bo uporaba Alexe podaljšala čas pisanja, bomo hipotezo deloma ovrgli in prešli na drugo stopnjo testiranja. V drugi stopnji dodamo prejšnjemu postopku 90 sekundni premor med koraki. Ta premor simulira delo na izdelku.

Če bomo v tej situaciji poročilo z Alexo pisali enako hitro kot brez Alexe, hipoteza ostane delno ovržena. Če bo pisanje z Alexo počasnejše, kljub premorom, pa se bo hipotezo v celoti ovrglo.

Testni koraki

Testni koraki simulirajo delo na delovnem mestu, kjer se moramo za uporabo mobilnega telefona oddaljiti od delovnega mesta.

Testni korak za dodajanje besedilnega koraka je potekal tako:

1. premik do mobilnega telefona (3 metre),

2. odpiranje obrazca za dodajanje besedilnega koraka,
3. vpis besedila "Test step text",
4. nastavitev trajanja na 10 minut,
5. vstavljanje koraka,
6. odmik od mobilnega telefona (3 metre).

Testni korak za dodajanje slikovnega koraka je potekal tako:

1. premik do mobilnega telefona (3 metre),
2. odpiranje obrazca za dodajanje slikovnega koraka,
3. zajem slike,
4. vpis besedila "Test step text",
5. nastavitev trajanja na 10 minut,
6. vstavljanje koraka,
7. odmik od mobilnega telefona (3 metre).

Pri situacijah z uporabo Amazon Alexe smo glasovne ukaze začeli izgovarjati, ko smo se začeli premikati proti mobilni napravi.

3.7.3 Rezultati testiranja in ugotovitve

	brez premorov	z 90 sekundnimi premori
brez Alexe	1 minuta 51 sekund	7 minut 30 sekund
z Alexo	2 minuti 31 sekund	7 minut 30 sekund

Meritve časa pisanja poročil so pokazale, da je uporaba sistema OpenReport brez Amazon Alexe hitrejša v situacijah brez 90 sekundnih premorov. To našo hipotezo delno ovrže. V situacijah z 90 sekundnimi premori, je zapis korakov s pomočjo Amazon Alexe trajal enako dolgo kot brez nje. To našo hipotezo pusti delno ovrženo.

Testiranje zaključujemo z ugotovitvijo, da v situacijah brez premorov, Amazon Alexa dela ni pospešila. Hkrati pa smo ugotovili, da ga v testni situaciji s premori ni občutno ovirala.

Iz uporabniškega stališča prinese uporaba glasovnega pomočnika v proces interakcije z računalniškim sistemom novo dimenzijo. V našem primeru smo lahko zahtevo za odpiranje vnosnega obrazca v mobilni aplikaciji izvedli že na poti do naprave.

3.8 Evalvacija funkcionalnosti

Primerjali smo pisanje opisa tehnološkega postopka na list papirja, s pisarniškim programom in s sistemom OpenReport. Sistem OpenReport smo testirali z uporabo Amazon Alexe in brez uporabe Amazon Alexe.

Mobilna aplikacija in strežnik sta izpolnila pričakovanja. Možnost pisanja tekstovnih korakov je smiselna za manjše opombe. Uporaba slikovnih korakov je smiselna za večje oporne točke pri delu.

Možnost izvoza projekta omogoča tudi prenos podatkov v druge računalniške programe.

Hitrost uporabe sistema se z uporabo glasovnega pomočnika ni izboljšala.

Pod pričakovanjini se je izkazalo narekovanje besedila glasovnemu pomočniku. Razpoznavanje glasu pri „Skill-ih“ za pomočnika Amazon Alexa namreč deluje najbolje, ko ima stavek veliko stopnjo ujemanja z definirano frazo.

- Alexa je ukaz ”Take a picture“ pravilno razpoznala v 18 od 20 testnih izgovorjav.
- Ukaz ”Create a text note“ je pravilno razpoznala v 17 od 20 testnih izgovorjav.

- Ukaz ”note this is a voice note” je pravilno razpoznala v 3 od 20 testnih izgovorjav.
- Ukaza ”note backplate removal takes about three minutes” ni pravilno razpoznala v nobeni od 20 testnih izgovorjav.

Dodajanje slikovnih in besedilnih korakov, s pomočjo glasovnega ukaza, se je izkazalo za delno uspešno. Uporabno je bilo predvsem, ko mobilnega telefona med delom nismo imeli na dosegu roke. Kljub temu je problem prikazovalo dejstvo, da je izgovorjava invokacijske fraze, fraz namer in čakanje na obdelavo zahtev, trajalo v povprečju 18 sekund.

Odklepanje mobilnega telefona, ki ga imamo v dosegu rok in ga lahko dosežemo brez presedanja ter odpiranje forme za dodajanje korakov je trajalo v povprečju 4 sekunde. Odklepanje mobilnega telefona, ki je oddaljen tri metre ter odpiranje forme za dodajanje korakov je trajalo povprečju 8 sekund.

Poglavlje 4

Zaključek

Sistem, razvit v sklopu diplomske naloge zajema funkcionalosti, ki uporabniku omogočajo pisanje in urejanje delavnih dnevnikov. Sestavljajo ga strežnik, mobilna aplikacija in glasovni pomočnik Amazon Alexa. Uporabnik lahko v delavnike dodaja preproste tekstovne korake. Z uporabo mobilne aplikacije lahko zajame fotografije in jih v delavniki dnevnik vstavi kot slikovno gradivo.

Ta sistem je služil kot primer sistema, ki ga želimo izboljšati z uporabo glasovnega pomočnika. Naš namen je bil pospešiti delo z glasovnim pomočnikom Amazon Alexa. Implementirali smo odpiranje kamere in obrazca za dodajanje korakov z glasovnim pomočnikom. Kljub uspešni implementaciji, je bil čas, potreben za izgovorjavo in obdelavo glasovnih ukazov, predolg, da bi poskus izboljšave bil popolnoma uspešen. Za neuspešno se je izkalo glasovno narekovanje vsebine koraka delavnikega dnevnika. Z Amazon Alexa ni bilo mogoče razpozнатi daljših, variirajočih glasovnih ukazov.

V možne izboljšave sistema smo na prvo mesto uvrstili preizkus drugih glasovnih pomočnikov, npr. Google Assistant [8]. Večjo učinkovitost bi lahko dosegli z pomočnikom, ki bi lahko razpoznal ukaze z eno samo frazo in ne kombinacijo dveh, kot Amazon Alexa. Druga smiselna izboljšava je izvoz delavnih dnevnikov v več različnih standardnih formatov, kot so npr. XSL ali CSV.

Mobilna aplikacija in strežniški program sta zadovoljila pričakovanja in lahko že v trenutnem stanju služita kot referenca za primerjavo učinkovitosti Amazon Alexe in drugih glasovnih pomočnikov.

Kljub ovrženi hipotezi pa je očitno, da je tehnologija glasovnih pomočnikov zelo primeren način za nadzor računalniških sistemov na daljavo. Poleg tega ponuja veliko možnosti za slepe, slabovidne in gibalno omejene posameznike, ki imajo težave z interakcijo z računalnikom.

Literatura

- [1] *.NET ogrodje*. Dosegljivo: <https://dotnet.microsoft.com/>. [Dostopano: 18. 8. 2020].
- [2] *Amazon Alexa*. Dosegljivo: <https://www.amazon.com/b?ie=UTF8&node=17934671011>. [Dostopano: 12. 8. 2020].
- [3] *Arhitektura Alexa „Skill-a“*. Dosegljivo: <https://blogs.sap.com/2016/10/10/b1-assistant-retire-keyboard-sap-business-one-alexa/>. [Dostopano: 28. 8. 2020].
- [4] Jonas Austerjost in sod. „Introducing a virtual assistant to the lab: A voice user interface for the intuitive control of laboratory instruments“. V: *SLAS TECHNOLOGY: Translating Life Sciences Innovation* 23.5 (2018), str. 476–482.
- [5] *Delavníški dnevnik kot izobraževalni pripomoček*. Dosegljivo: https://www.gzs.si/Portals/203/Vsebine/novice-priponke/DNEVNIK20za20vajenistvo_2019_navodila20z20zgledom.pdf. [Dostopano: 18. 8. 2020].
- [6] *Funkcionalnosti AWS Lambda*. Dosegljivo: <https://aws.amazon.com/lambda/features/>. [Dostopano: 12. 8. 2020].
- [7] *Funkcionalnosti AWS SQS*. Dosegljivo: <https://aws.amazon.com/sqs/features/>. [Dostopano: 12. 8. 2020].
- [8] *Google Assistant*. Dosegljivo: <https://assistant.google.com/>. [Dostopano: 18. 8. 2020].
- [9] *LibreOffice Writer*. Dosegljivo: <https://www.libreoffice.org/discover/writer/>. [Dostopano: 12. 8. 2020].

- [10] *Shema MVVM pristopa.* Dosegljivo: <https://docs.devexpress.com/WPF/images/winforms-mvvm-common-mvvm-scheme118014.png>. [Dostopano: 18. 8. 2020].
- [11] *Uvod v Alexa "Skill-e".* Dosegljivo: <https://dotnet.microsoft.com/apps/xamarin>. [Dostopano: 12. 8. 2020].
- [12] *Xam.Plugin.Media.* Dosegljivo: <https://github.com/jamesmontemagno/MediaPlugin>. [Dostopano: 12. 8. 2020].
- [13] *Xamarin.* Dosegljivo: <https://dotnet.microsoft.com/apps/xamarin>. [Dostopano: 12. 8. 2020].
- [14] *Žetoni JWT kot sredstvo za avtorizacijo.* Dosegljivo: <https://jwt.io/introduction/>. [Dostopano: 28. 8. 2020].